

**Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag
om ändring av lagen om skifte**

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

Det huvudsakliga syftet med denna proposition är att göra förfarandena vid lantmäteri-förrättningar enklare och snabbare samt att minska kostnaderna för förrättningarna. I detta syfte föreslås en översyn närmast av de stadganden i lagen om skifte som gäller procedurerna vid lantmäteriförrättningar.

Stadgandena om de handlingar som tillkommer vid lantmäteriförrättningar skulle, om lagförslaget godkändes, bli smidigare än de nuvarande.

Det föreslås att förutsättningarna för införlivande av områden med statens skogsmark eller med en expropriationsenhet mjukas upp och att de till en viss förrättning bundna

begränsningarna i fråga om ägoskiftenas antal slopas. Propositionen innehåller också smärre ändringar i stadgandena om besvär under pågående förrättning, om samtycke av inteckningshavaren och om förrättningsförfarandet samt sådana ändringar i stadgandena som behövs för en omfördelning av uppgifterna mellan lantmäteri-byråerna och kartverks- och dataservicebyråerna på grund av den förändrade organisationen inom lantmäteriväsendet. Dessutom föreslås att i lagen om skifte skall tas in stadganden om rättande av fel i en avslutad förrättning.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft så snart den har antagits och blivit stadfäst.

ALLMÅN MOTIVERING

1. Nuläget och de föreslagna ändringarna

Lagen om skifte (604/51) gavs 1951. Den är således redan nästan 40 år gammal. Sedan den stiftades har samhället förändrats i flera avseenden. I synnerhet möjligheterna att utnyttja teknologin har ökat kraftigt under de senaste tio åren. När lagstiftningen om skifte ursprungligen bereddes, kunde man inte föreställa sig att man skulle ha tillgång till automatisk databehandling och de mätinstrument och andra tekniska redskap som nu är i allmänt bruk. Därför är många stadganden i lagen om skifte, särskilt de som gäller förrättningsförfarandet, föråldrade och oändamålsenliga med tanke på dagens förhållanden.

I lagen om skifte företogs både på 1970-talet och på 1980-talet ett antal ändringar som syftade till att bringa lagen i överensstämmelse med tidens behov. De viktigaste ändringarna i fråga om förrättningsförfarandet företogs 1972, 1975 och 1984. Stadgandena om samfällda områden, om områden som har avskilts för allmänna behov, om avgörande av tvister och oklarheter som gäller särskilda förmåner, fastigheters utsträckning och fastighetsindelningen samt om granskning av förrättningar har ändrats senast 1986 och 1988.

I ändringarna beaktades dock inte i tillräcklig mån möjligheterna till ökat utnyttjande av produktions- och kontorsautomationen eller de möjligheter att rationalisera arbetet som automationen medför. Ett hinder för ett mer

effektivt utnyttjande av ny teknologi, särskilt i samband med arbeten i terrängen och vid beredningen av förrättningshandlingar, utgörs av de detaljerade stadganden som ingår i gällande lag. I lagen ingår också begränsningsstadganden om ägoskiftenas antal och införlivandet av områden. Dessa begränsningar har blivit överflödiga allteftersom fastighetssystemet och registerverket har utvecklats.

Genom en lagändring 1988 förenklades kontrollen av lantmäteriförrättningar så att den gäller bara förrättningsregisterbarhet. Även denna kontroll föreslås nu bli slopad. Det rättelseförfarande som nu ansluter sig till kontrollen ersätts med ett allmänt förfarande för rättande av fel som upptäckts i en avslutad förrättning.

På grund av mänskliga faktorer begås det ibland fel vid förrättningarna. Med tanke på rättandet av felet är det av betydelse om ett fel upptäcks medan förrättningen pågår eller först när den har avslutats. Om felet upptäcks medan förrättningen pågår, kan det rättas genom att ärendet behandlas på nytt vid förrättningen.

Ett uppenbart fel som upptäcks i en avslutad förrättning som inte ännu vunnit laga kraft måste kunna rättas genom ett smidigt förfarande. I lagen bör därför också tas in stadganden om ett sådant rättelseförfarande.

Enligt gällande lag skall alla förrättningshandlingar föreligga färdiga vid förrättingens avslutningssammanträde. Av stadgandet följer att i fråga om sådana lantmäteriförrättningar vid vilka bara ett sammanträde fordras för verkställande av förrättningen, handlingarna måste beredas på förrättningsplatsen, eller också måste förrättningsbehandlingen uppskjutas tills handlingarna har upprättats. Först därefter kan avslutningssammanträdet hållas. Handlingarna kan numera i allt större utsträckning beredas med hjälp av ADB och kontorsautomation. Eftersom förrättingssammanträdena likväl till största delen hålls på förrättningsplatsen, finns det inte tillgång till de tekniska hjälpmedel som behövs.

Om handlingarna sätts upp under sammanträdet är följderna en onödig väntan för sakägarna, och om avslutningssammanträdet uppskjuts ökar kostnaderna. Dessutom blir det svårare att ordna lantmäteripersonalens arbete på ett ändamålsenligt sätt. Av denna anledning föreslås nu att protokollet och de övriga förrättningshandlingarna skall kunna färdig-

ställas efter avslutningssammanträdet och då på basis av de avgöranden som har fattats vid förrättningen och som framlagts för sakägarna.

I lagen om skifte, lagen om lantmäteriaavgift (320/72) och vissa andra lagar ingår stadganden enligt vilka förrättningskostnaderna helt eller delvis betalas av statens medel eller inte skall ersättas av sakägarna i de fall då allmän fördel fordrar att förrättningen verkställs eller då förrättningen behövs på grund av en åtgärd eller ett felaktigt förfarande av en myndighet. Förrättningskostnaderna består dels av en lantmäteriaavgift som uppbärs till staten eller kommunen, dels av arvoden och ersättningar till handräckningsmanskaper, experter och gode män, utgifter för utrustning som behövs för arbeten i terrängen, hyror för sammanträdesrum och andra motsvarande utgifter, dvs. s.k. förrättningsutgifter. Grunden för betalning av förrättningskostnaderna av statens medel och för indrivningseftergift är densamma i fråga om både lantmäteriaavgiften och förrättningsutgifterna. Därför föreslås att i lagen tas in ett allmänt stadgande, enligt vilket till den del som lantmäteriaavgift inte uppbärs för en förrättning också motsvarande andel av förrättningsutgifterna skall bli statens eller kommunens slutliga utgift.

För att förenkla förfarandet samt få informationen att löpa snabbare och rationalisera verksamheten föreslås att kallelsebreven inte längre skall behöva rekommenderas och att stadgandena om allmänt ombud stryks. Vidare föreslås strykning av de till en viss förrättning bundna detaljerade begränsningarna i fråga om ägoskiftenas antal. Rationalisering och snabbare förrättningar är syftena också med det förslag enligt vilket i samband med styckning av ett samfällt område inte längre skall fordras samtycke av inteckningshavare, samt med det förslag enligt vilket över en rågång eller ett ägobyte som har verkställts i samband med förrättningen, eller över ett beslut om förkastande av ett yrkande som gäller verkställande av rågång eller ägobyte besvär skall få anföras antingen medan förrättningen pågår eller efter det att den har avslutats, beroende på vad förrättningsingenjören prövar vara ändamålsenligt med tanke på verkställandet av förrättningen.

Utöver de ovan nämnda ändringarna och tilläggen föreslås att i lagen görs vissa smärre ändringar och tillägg av närmast teknisk art.

Det gemensamma syftet med alla ändringar

som ingår i förslaget är att förenkla och effektivisera förrättningsförfarandet. Däremot innehåller förslaget inga större revideringar i fråga om det materiella innehållet i lagen om skifte.

2. Propositionens organisatoriska och ekonomiska verkningar

Ett godkännande av förslaget förutsätter inga organisatoriska ändringar och inverkar inte nämnvärt på statsekonomin.

DETALJMOTIVERING

1. Motivering till lagförslaget

51, 52, 55 och 106 §§. Enligt 51 § skall över allt som försiggår vid en skiftesförrättning föras protokoll. Stadganden om de anteckningar som skall göras i protokollet ingår i 52 § 1 mom. och 55 §.

Avsikten med protokollet och andra förrättningshandlingar är att det skall gå att påvisa hur förrättningen har genomförts och på vilka omständigheter förrättningens slutresultat grundar sig. I synnerhet i de fall då besvär anförs över en förrättning är det med tanke på behandlingen av besvären viktigt att alla omständigheter av betydelse för förrättningen framgår av förrättningshandlingarna. Å andra sidan bör det undvikas att samma saker antecknas i flera handlingar.

Med stöd av vad som anförts ovan föreslås en sådan ändring av 51 § att i protokollet skall antecknas alla frågor av betydelse för förrättningen, såsom sakägarnas yrkanden och innehållet i övriga utsagor samt överenskommelser och förrättningsmännens avgöranden, till den del de inte ingår i någon annan förrättningshandling. Sålunda kan t.ex. värderingsgrunderna framgå av värderingsinstrumenten samt en sakägares ersättningsyrkanden och utsagor av de skriftliga utredningar som han lämnat in.

Eftersom de anteckningar som enligt 51 § skall göras i protokollet täcker även de fall som nämns i 52 § 1 mom. och 55 §, kan 52 § 1 mom. ändras i detta avseende och 55 § upphävas.

I gällande lag ingår inga stadganden om undertecknande av protokoll och andra handlingar utom den som gäller hädebeskrivningen, som nämns i 106 § 2 mom. Därför har det ansetts att alla förrättningsmän skall underteckna protokollet och vissa andra förrättningshandlingar.

Förrättningsingenjören har i uppgift att leda förrättningen, och därigenom att vara ordfö-

rande vid förrättningssammanträdena, samt att föra protokoll. Därför föreslås att i 51 § intas ett stadgande enligt vilket förrättningshandlingarna skall undertecknas av förrättningsingenjören. På grund av detta föreslås det att 106 § 2 mom. upphävs såsom obehövligt.

51 a och 172 §§. För en sakägare är det viktigt att genast bli informerad om de avgöranden som förrättningsmännen har träffat vid förrättningen och om överenskommelser mellan olika sakägare. Han kan då bedöma om ett avgörande är riktigt och om det för bevakning av hans intressen är nödvändigt att söka ändring däri. Enligt 172 § skall vid förrättningens avslutningssammanträde förrättningskartan och handlingarna hållas tillgängliga för sakägarna och upplysningar om förrättningen och dess utförande lämnas sakägarna. Däremot innehåller lagen inget uttryckligt stadgande om framläggande av avgöranden och överenskommelser för sakägarna medan förrättningen pågår. Därför föreslås att till lagen fogas en ny 51 a §, i vilken ingår allmänna stadganden om framläggandet av avgöranden och överenskommelser för sakägarna samt om hur handlingar skall hållas tillgängliga för sakägarna.

Med stöd av vad som anförts ovan föreslås att i 1 mom. i en ny 51 a § intas ett stadgande, enligt vilket avgöranden och överenskommelser som har träffats vid förrättningen skall läggas fram för sakägarna.

Av gällande 172 § följer att protokollet och övriga handlingar skall vara färdiga vid avslutningssammanträdet. För att kunna hålla fast vid detta krav måste man i många fall ordna ett extra sammanträde, vilket medför extra kostnader och i avsevärd grad försvårar möjligheterna att utnyttja ADB och kontorsautomation när förrättningshandlingarna utarbetas. I praktiken har man redan nu varit tvungen att förfara så att vissa handlingar har lagts fram för sakägarna korrekta till innehållet men ännu inte renskrivna.

När de avgöranden som har träffats redovisas för sakägarna vid förrättningsammansrådet är det inte nödvändigt att protokollen och andra handlingar föreligger renskrivna redan vid detta. Utnyttjandet av den nya tekniken vid förrättningarna förutsätter att handlingarna färdigställs på lantmäteribyråerna. Det är också till fördel för sakägarna om förrättningshandlingarna i tekniskt hänseende är så välgjorda som möjligt. Därför föreslås att förrättningshandlingarna skall kunna färdigställas inom 14 dagar från sammanträdet. Om en sakägare inte behöver handlingarna i brådskande ordning, bör tiden kunna vara längre än 14 dagar. Stadganden härom tas enligt förslaget in i 51 a § 2 och 3 mom.

På grund av den föreslagna 51 a § skall 172 § upphävas.

58 och 75 §§. Enligt 58 § 1 mom. får en förrättning, varom förordnande utfärdats utan att den sökts av en sakägare, inte återkallas utan tillstånd av lantmäteristyrelsen.

Sådana förrättningar som avses i stadgandet blir anhängiga genom att lantmäteribyran utfärdar ett förordnande om verkställande av förrättning i en situation då någon myndighet med stöd av stadgandet har gjort en framställning därom eller har förordnat att förrättning skall anhängiggöras. Om förrättningsförordnandet har utfärdats på initiativ av någon annan myndighet än lantmäteristyrelsen, bör denna samma myndighet också ha rätt att kräva att förordnandet återkallas. Just denna myndighet har de bästa förutsättningarna att bedöma om det, t.ex. på grund av ändrade förhållanden, fortfarande är ändamålsenligt att verkställa förrättningen. En ändring i detta syfte föreslås också i momentet.

Enligt 58 § 2 mom. skall en lantmäteriförrättning inställas, om den som sökt förrättning uteblir från det första sammanträdet utan att anmäla laga förfall och ingen sådan sakägare som själv skulle ha kunnat anhängiggöra förrättningen fordrar att den verkställs.

Sin önskan att få förrättningen utförd har sökanden uttryckt i sin skriftliga ansökan om förrättning. Eftersom förrättningsingenjören enligt 346 § kan skaffa handräckningsmanskap, den utrustning som behövs för arbeten i terrängen samt sammanträdes- och arbetsrum, behövs inte vid alla förrättningar sökandens eller andra sakägares medverkan för att förrättningen skall fortskrida efter det ansökan inlämnats. I synnerhet vid sådana stycknings-

förrättningar då arbetena i terrängen enligt 184 § 2 mom. utförs före det första sammanträdet och i närvaro av sakägarna, kommer det mycket sällan fram sådant vid förrättningsammansrådet som nödvändigtvis skulle kräva sökandens närvaro. Kravet på att den som sökt förrättningen måste vara närvarande vid det första sammanträdet för att förrättningen skall kunna utföras är i dessa fall särskilt oskäligt. Nu föreslås att det skall överlätas på sökanden själv att bedöma om han anser det nödvändigt att närvara vid förrättningsammansrådet för att bevaka sina intressen. I de fall då sökanden inte är närvarande vid det första sammanträdet fastän avgörandet av någon fråga skulle fordra hans närvaro, kan förrättningsingenjören skjuta upp behandlingen för skaffande av ytterligare utredning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreslås att en förrättning skall verkställas på ansökan därom även i det fall att sökanden inte är närvarande vid det första sammanträdet. Det skall dock då förutsättas att om förrättningen har informerats på föreskrivet sätt. I 58 § 2 mom. och 75 § föreslås ändringar i detta syfte. Med hänvisning till vad som sägs nedan i motiveringen till 73, 316, 320 och 321 §§ föreslås att omnämmandet av allmänt ombud i 75 § stryks.

70 §. Stadgandena i 2 mom. anger hur kallelsebrevet skall tillställs sakägarna i de fall då förrättningen gäller ett samfällt område eller en fastighet eller ett visst område som ägs av två eller flera gemensamt. Enligt gällande lydelse räcker det att kallelsebrevet sänds till en av delägarna eller en av fastighetsägarna, om det inte är fråga om skifte av det samfällda området eller av fastigheten.

I fråga om en skifteskomplettering, vid vilken avgörs till vilken fastighet något område hör eller vilka fastigheter som har andel i ett samfällt område eller hur stor ett samfällt områdes andel är, kommer delägarnas intressen ofta i konflikt med varandra. Därför bör en dylik kompletteringsförrättning tillkännages på samma sätt som en skiftesförrättning. Momentet föreslås också bli ändrat i detta avseende. Samtidigt föreslås momentet bli ändrat också så, att kallelsebrevet då fråga är om ett helt samfällt område tillställs delägarlaget med iakttagande av det förfarande som anges i 26 § i den nya lagen om samfälligheter (758/89).

I 3 mom. ingår ett stadgande enligt vilket det kallelsebrev som gäller det första sammanträ-

det skall sändas till sakägarna rekommenderat. Ett vanligt brev når sakägaren snabbare och betyder mindre besvär och olägenheter för denne, då han inte behöver avhämta brevet på posten. Dessutom minskar kostnaderna för tillkännagivandet. Numera kommer breven lika säkert fram i form av vanliga brev som i form av rekommenderade brev. Informationen blir därför inte mindre tillförlitlig även om kallelsebreven sänds orekommenderade.

Med hänsyn till konstaterandet av om tillkännagivande har skett eller inte har det inte heller någon betydelse om breven har sänts som vanliga eller rekommenderade, eftersom förrättningsingenjören har i uppgift att föra förteckning över de kallelsebreven som har avsänts. Därför föreslås att momentet ändras så, att det rekommenderade kallelsebrevet ersätts med ett vanligt brev. Vidare föreslås att brev också skall kunna sändas på andra sätt än per post. Det kan till exempel bli fråga om att sända brev per telefax, något som redan nu utnyttjas i stor utsträckning.

73, 316, 320 och 321 §§. Paragraferna innehåller särskilda stadganden om underrättelse till statliga eller kyrkliga myndigheter om förrättningar samt om allmänna ombud.

Med allmänt ombud avses en person som en statlig eller kyrklig myndighet har utsett till sin representant vid en förrättning.

Enligt 73 § skall vid en förrättning som avser en lägenhet eller ett jord- eller vattenområde vilket ägs eller innehas av staten eller av en församling förrättningsingenjören minst två veckor i förväg anmäla tidpunkten och platsen för förrättningens början till den myndighet som handhar värden av eller tillsynen över den lägenhet eller det område som förrättningen gäller. Myndigheten skall härvid utse en representant att företräda myndigheten vid förrättningen.

År 1984 ändrades 70 § så att förrättningsingenjören skall tillkänna förrättningens första sammanträde 14 dagar före sammanträdet genom kallelsebreven till sakägarna. Detta stadgande gäller tillkännagivande både till enskilda personer och till myndigheter som är sakägare. Därför är det särskilda stadgandet i 73 § om underrättelse till där nämnda myndigheter överflödigt, och det föreslås att paragrafen upphävs.

I 316 § stadgas att upplysning om allmänna ombud skall antecknas i den besvärundervisning som lämnas vid avslutandet av en förrätt-

ning, och i 320 § att jorddomstolens sammanträde skall meddelas de offentliga ombuden genom brev. Eftersom staten och församlingarna enligt vad som sagts ovan är jämförbara med andra sakägare, föreslås att omnämmandet av allmänna ombud i 316 § och offentliga ombud i 320 § stryks. På grund av den föreslagna ändringen skall omnämmandet av allmänna ombud strykas också i 321 §.

I syfte att effektivera informationen föreslås dessutom en sådan ändring av 320 § att lantmäterikontoren inte längre skall behöva underrättas om sammanträdena och att sammanträdena inte längre skall tillkännages genom kungörelse på kommunens anslagstavla. I stället skall brev om saken sändas inte bara till den som anfört besvär utan också till sådana andra sakägare vilkas rätt berörs av besvären eller som har begärt att bli underrättade. I sådana fall måste ett meddelande sändas t.ex. till en rågranne när besvären gäller dragningen av en rå som bestämts vid förrättningen. Vidare föreslås att den sistnämnda paragrafen i överensstämmelse med 70 § ändras så att breven inte behöver rekommenderas.

89 §. I paragrafen ingår stadganden om rågång av skifteslags omkretsrå. I regel skall en omkretsrå som inte tidigare gått upp eller om vars sträckning osäkerhet råder bestämmas genom rågång. I 2 mom. ingår dock ett stadgande enligt vilket omkretsran i vissa fall inte behöver bestämmas genom rågång, om skifteslaget gränsar till samfällid tillandning eller samfällid vattenområde av ringa värde.

Att vid skifte inte förrätta rågång när sådan tidigare inte förrättats eller när osäkerhet råder som rans sträckning är ägnat att medföra oklarhet beträffande strandfastigheters utsträckning. I synnerhet sedan strandbyggandet har ökat har det uppstått situationer där en byggnad på grund av att rans sträckning är osäker delvis eller till och med helt och hållet har placerats på en samfällid tillandning och inte på det område som tillhör byggnadens ägare.

En sådan situation är i rättsligt hänseende problematisk. Klarheten och tillförlitligheten hos fastighetssystemet kräver att alla registerenheter har klara gränser. Av denna anledning föreslås 2 mom. bli upphävt.

95 och 96 §§. I dessa paragrafer stadgas om fortsättandet av skiftesförrättning och om de uppgifter som skall utföras vid skifte i de fall då i samband med skiftet en omkretsrågång

eller ett ägobyte har utförts eller ett beslut har fattats genom vilket omkretsrågången förklarats obehövlig. Vidare ingår i 96 § ett stadgande enligt vilket i samband med vissa skiftesförrättningar omkretsrågång och frivilligt ägobyte under vissa förutsättningar kan slutföras i samband med förrättningen i övrigt.

Eftersom det föreslås att i 312 § om dessa frågor skall tas in allmänna stadganden som gäller alla förrättningar, föreslås att paragraferna upphävs såsom obehövlige.

126, 140, 189, 211, 251 och 307 §§. I 126 § 1 mom. ingår ett allmänt stadgande om det antal skiften som skall tilldelas en lägenhet som vid en skiftesförrättning eller en annan förrättning bildas eller omorganiseras i fråga om ägorna. De detaljerade stadgandena om maximiantalet ägoskiften försvårar i onödan verkställandet av förrättningar. Orsaken till dessa detaljerade stadganden torde i tiden ha varit behovet att samlar lägenheternas ägor till större skiften. Det allmänna stadgandet är dock tillräckligt för att göra en ändamålsenlig skiftesläggning möjlig i varje enskilt fall. Av denna anledning föreslås att 126 § 2 och 3 mom. upphävs. På grund av att dessa moment föreslås bli upphävda, föreslås att också 140 och 189 §§ samt 307 § 5 mom. upphävs och att 211 § 2 mom. och 251 § ändras.

141 §. Enligt denna paragraf kan lantmäterikontoret bestämma att ett skiftesförslag innan det föreläggs sakägarna skall underställas kontoret för granskning.

Förrättningsmännen bör kunna fatta beslut som gäller förrättningen självständigt utan att den myndighet som för fastighetsregistret, dvs. lantmäterikontoret, har rätt att befatta sig med innehållet i avgörandena. I överensstämmelse med denna princip ändrades 1988 stadgandena om granskning av förrättningen så, att lantmäterikontoret inte längre vid granskningen kan befatta sig med sakinnehållet i förrättningsmännens beslut.

Paragrafens stadgande om underställande av skiftesförslag för granskning står klart i strid med den ovan nämnda principen. Därför föreslås att paragrafen upphävs.

141 a, 174, 175, 194, 196, 256 och 326 §§. Paragraferna innehåller stadganden om granskning av lantmateriförrättningar. Systemet är sådant att en förrättning skall granskas innan den antecknas i fastighetsregistret. Förut utredes vid granskningen samma frågor som vid den egentliga lantmateriförrättningen. Numera

kontrolleras vid granskningen bara att förrättningen uppfyller vad som fordras för att lägenhetssystemet och registerverket skall vara klara och tillförlitliga. I praktiken betyder detta att det bara undersöks om det föreligger några registertekniska hinder för att förrättningen antecknas i fastighetsregistret. Vid granskningen behandlas inte förrättningens slutresultat i sakligt hänseende.

Granskningens betydelse ligger i att den avslöjar sådana fel av teknisk natur som förrättningshandlingarna kan vara behäftade med. Dessa fel kan avhjälpas, om ärendet till följd av granskningen återsänds till förrättningsingenjören.

De rättelser som görs i förrättningshandlingarna på grund av att dessa återsänts motsvarar till sin natur rättandet av skrivfel enligt 27 § lagen om förvaltningsförfarande.

I denna proposition föreslås att i lagen om skifte tas in stadganden som motsvarar det som i lagen om förvaltningsförfarande stadgas om rättande av sakfel och skrivfel. Om registerförraren när en förrättning registreras märker fel som är av betydelse för registret, kan dessa avhjälpas genom det föreslagna förfarandet för rättande av fel. Därför behövs inget särskilt granskningsförfarande, vid vilket förrättningen godkänns och med stöd av godkännandet antecknas i fastighetsregistret eller jordregistret.

Med stöd av vad som anförts ovan föreslås att 174 och 326 §§ upphävs samt att 141 a §, 175 § 1 mom. samt 194 och 196 §§ samt 256 § 3 mom. ändras så att granskningen slopas.

142, 188 och 226 §§. Enligt 142 § skall en skiftesrå uppgås och rörläggas. Motsvarande stadgande om uppgående och rörläggning av rå i fråga om styckning återfinns i 188 §. I 226 § stadgas om hur en rå gås upp och utmärks i terrängen i samband med rågång. I samtliga nämnda paragrafer stadgas alltså om samma sak, men med tanke på olika situationer.

Enligt dessa stadganden skall en rå i samband med att den gås upp, med undantag av en naturlig rå, alltid rörläggas i terrängen. Syftet med rörläggningen är att rån skall kunna konstateras i terrängen och dess sträckning bestämmas på nytt med hjälp av råmärkena, om det senare uppstår ovisshet om rån.

Vid användning av finmätning som bygger på enhetskoordinatsystemet kan platserna för gränspunkterna bestämmas synnerligen noggrant med hjälp av koordinater. Om det senare uppstår ovisshet om någon rå, kan platserna

för gränspunkterna bestämmas på nytt i terrängen med stöd av koordinater. I samband med — ofta t.o.m. återkommande — kommunaltekniska arbeten på detaljplanerade områden händer det ofta att råmärken i terrängen rör på sig eller försvinner. På den grund fyller de uppförda råmärkena inte alltid den funktion som de varit avsedda för. Därför föreslås att man inte skall behöva uppföra råmärken på stadsplane- eller byggnadsplaneområden, såvida inte ägaren eller innehavaren av registerenheten fordrar att sådana uppförs. Av särskilda skäl skall en rå kunna lämnas utmärkt i terrängen också annorstädes än inom dylika planeområden. En sådan situation kan råda t.ex. inom ett strandplaneområde som har tätbebyggelse i form av kvarter och där mätningen utförs enligt enhetskoordinatsystemet. Vidare är det ofta synnerligen svårt, och t.o.m. otillförlitligt, att med hjälp av råmärken utvisa sträckningen av en rå i fråga om vattenområden, speciellt på vida fjärdar eller mot ett allmänt vatten. Sålunda räcker det ofta, och i synnerhet i de fall då koordinater dessutom kan bestämmas för gränspunkterna, att rån i ett vatten utmärks på förrättningskartan. Det är också i allmänhet onödigt att i terrängen märka ut en tydlig naturlig rå.

På de nämnda grunderna föreslås en sådan ändring i 142 § att i paragrafen tas in stadganden om när en skiftesrå inte behöver utmärkas i terrängen.

Eftersom stadgandena om utmärkning av rå i terrängen bör vara enhetliga med hänsyn till alla förrättningar, föreslås att 188 § 1 mom. ändras så att det särskilda stadgandet om rörläggning av rå vid styckning slopas. Vid styckning skall då med stöd av 194 § de allmänna stadgandena i 142 § om utmärkning av rå tillämpas. Dessutom föreslås en sådan ändring i 188 § 2 mom. att hänvisningen till 89 § 2 mom., som föreslås bli upphävt, slopas.

Likaså föreslås en sådan ändring i 226 § att stadgandena i 142 §, med stöd av 228 §, skall tillämpas också vid rågångsförrättningar.

Av hänvisningsstadgandena i lagen om skifte följer att, efter genomförandet av de ändringar som föreslås ovan, samma stadganden om utmärkning av rå i terrängen skall tillämpas vid alla förrättningar i fråga om såväl nya som redan befintliga rår.

182 §. I 3 mom. stadgas bl.a. om när inteckningshavarnas samtycke fordras för avskiljande av ett samfällt område.

Samtycke av inteckningshavarna fordras om det summariskt beräknade graderingsvärdet för det samfällda område som avskiljs överstiger tre procent av det sammanlagda summariska graderingsvärdet för de lägenheter från vilka området avskiljs. Enligt 201 § hänför sig de inteckningar, som har fastställts i lägenheter som är delägare i det samfällda området, efter styckningen till den lägenhet som har bildats av det samfällda området eller av en del därav, i proportion till den andel som delägarlägenheterna har haft i området.

Inteckningshavarnas rättigheter försämrars inte på grund av att ett samfällt område har styckats till lägenhet. I vissa fall t.o.m. förbättras inteckningssäkerheten till följd av att värdet av en separat lägenhet är större än värdet av motsvarande samfällda område. Därför föreslås en sådan ändring i 3 mom. att samtycke av inteckningshavarna inte längre behövs för styckning av ett samfällt område till lägenhet.

193 §. I denna paragraf stadgas om de handlingar som skall sättas upp vid en styckning. Enligt gällande stadganden skall vid styckning alltid upprättas ett protokoll, en karta och ett styckningsinstrument. Dessutom skall vid styckning i fall av behov även upprättas en hävdebeskrivning samt värderingsinstrument.

Avsikten med styckningsinstrumentet är att visa hur lägenheterna har bildats vid styckningen. När lagfart söks, utreds med hjälp av styckningsinstrumentet i fråga om nya lägenheter de uppgifter som avses i 10 § lagen om lagfart och tiden för klander av fastighetsfång (671/79).

De uppgifter som ingår i styckningsinstrumentet kan också tas in i protokollet, som framdeles även kan uppsättas med hjälp av kontorsautomation. Uppsättandet av ett särskilt styckningsinstrument medför i synnerhet vid enkla förrättningar onödigt extraarbete. Därför föreslås att man som ett alternativ också i protokollet skall kunna ange hur lägenheterna bildas vid styckningen, varvid något särskilt styckningsinstrument inte behöver upprättas.

I hävdebeskrivningen anges lägenhetens ägor särskilt för varje ägofigur enligt areal och graderingsvärde. Eftersom det vid styckningen inte längre utförs någon gradering särskilt för varje figur, utan enligt 192 § en bestämning av det sammanlagda graderingsvärdet för varje lägenhet, är det inte nödvändigt att göra upp

en hävdebeskrivning vid styckningen. Därför föreslås att omnämmandet av hävdebeskrivning stryks i paragrafen.

Vid styckning skall enligt 194 §, bl.a. i fråga om utflyttningskostnader och likvider, iakttas vad som stadgas om dem i samband med skiftesförrättningar. Sålunda bör i paragrafen såsom onödiga strykas omnämmandena av värderingsinstrument, ersättningar och utflyttningskostnader.

Det föreslås att ändringar i detta syfte företas i paragrafen i fråga om de handlingar som skall uppgöras. Dessutom föreslås en sådan ändring av paragrafen att också kartan kan upprättas enligt behov. I de fall då styckningen omfattar endast en sådan del av ett samfällt område som hör till lägenheten, behöver ingen karta upprättas, eftersom området för den lägenhets del som utgör föremål för förrättningen inte ändras.

228 §. Enligt denna paragraf tillämpas på rågång vad som stadgas om det förfarande som skall iakttas vid skiftesförrättningar, om inte annat stadgas. Av detta följer att, vid en separat rågång, förrättningsmännen alltid enligt 43 § skall utgöras av en förrättningsingenjör och två gode män. Däremot utförs enligt 185 § styckning och sådan rågång som sker i samband därmed av förrättningsingenjören utan gode män, om inte förrättningsingenjören själv anser det vara nödvändigt, eller en sakägare önskar att gode män anlitas.

Man blir ofta tvungen att gå upp en rå för att rösen har försvunnit t.ex. i samband med väg- eller dikningsarbeten. Om sträckningen av den rå som skall gås upp klart kan bestämmas med stöd av tidigare förrättningshandlingar eller annars och det inte råder någon meningskiljaktighet mellan rågrannarna om rås sträckning, är det onödigt att kalla gode män till förrättningen. Därför föreslås att på förrättningsmän även vid separat rågång skall tillämpas de smidiga stadganden som gäller styckning.

240 §. I gällande lag saknas stadganden om hur en förrättning som gäller bildande av en lägenhet av ett fristående område skall tillkännages. Eftersom förrättningen till sin natur motsvarar en styckning, föreslås att den skall tillkännages på samma sätt som en sådan. Samtidigt föreslås att, på samma sätt som vid en styckning, också när ett fristående område bildas till en lägenhet vissa tekniska åtgärder skall kunna vidtas på förhand. Det föreslås

också att till paragrafen fogas en hänvisning till motsvarande stadganden om styckningsförrättningar.

För tydlighetens skull föreslås att till paragrafen också fogas ett stadgande om att hela den lägenhet som bildas skall vara belägen i samma kommun.

244 §. I denna paragraf skall stadgas om användning av penningvederlag i vissa fall i stället för avhjälpande eller rättande av ett fel som har begåtts vid en förrättning.

Nedan i 348 a—348 c §§ föreslås att ett sak- eller skrivfel som upptäcks i en avslutad förrättning, vilken inte ännu har antecknats i registret, under vissa förutsättningar skall kunna rättas genom att förrättningen till behövliga delar behandlas på nytt vid ett förrättnings-sammanträde som ordnas för ändamålet. Eftersom det i stället för rättande av felet också i dylika situationer ibland kan vara mera ändamålsenligt att bestämma ett penningvederlag för den skada som felet medfört, föreslås att möjligheten att använda penningvederlag utvidgas till att gälla också dessa fall. I paragrafen föreslås ett tillägg i detta syfte.

263 §. Denna paragraf innehåller grundläggande stadganden om förrättningskostnader och hur de betalas.

Med förrättningskostnader avses den lantmäterivgift som uppbärs till staten eller kommunen och de förrättningsutgifter som avses i 1 mom., t.ex. arvoden och ersättningar till handräckningsmanskap, gode män och sakkunniga, utgifter för rämärken och redskap för arbeten i terrängen samt ersättningar för sammanträdes- och arbetsrum.

Enligt gällande 1 mom. ankommer det på sakägarna att betala förrättningsutgifterna, och sakägarna skall enligt 157 § 2 mom. betala dem under förrättningen allteftersom kostnaderna uppkommer.

Enligt 346 § 1 mom. skall det i vissa fall ankomma på förrättningsingenjören att sörja för de åtgärder som medför förrättningskostnader. Med tanke på dessa fall och, i syfte att förenkla förfarandet och underlätta skötseln av ärendena, föreslås i 2 mom. ett stadgande enligt vilket förrättningsutgifterna i regel skall betalas i förskott av statens eller, när förrättningsingenjören är en fastighetsingenjör, av kommunens medel allteftersom kostnader uppkommer.

De förrättningsutgifter som har betalats i förskott av statens eller kommunens medel skall återkrävas till fullt belopp i samband med

lantmäteriaavgiften. Därigenom kommer alla avgifter att uppbäras hos sakägarna med samma räkning så att såväl staten och kommunen som sakägarna besparas arbete och onödiga kostnader.

264 §. I paragrafen ingår stadganden om arvoden och ersättningar som skall betalas till gode män. För närvarande fastställs grunderna för bestämmande av arvodena och ersättningarna av lantmäteristyrelsen på framställning av lantmäterikontoret.

Gode män utses av kommunfullmäktige. Också i övrigt kan de jämföras med kommunens förtroendevalda. Av denna anledning föreslås en sådan ändring i paragrafen att till gode män betalas arvoden och ersättningar enligt samma grunder som till kommunens förtroendevalda.

269 §. Vid klyvning skall enligt 89 § omkrets-rån gås upp för en lägenhet som skall klyvas, till den del osäkerhet råder om rånsträckning eller rån inte har bestämts förut. Vid styckning skall, om man är osäker beträffande rån eller den inte har bestämts förut, på motsvarande sätt omkrets-rån gås upp för en lägenhet som skall styckas, till den del ett visst område som skall avskiljas gränser till en sådan rå.

Enligt 1 mom. deltar rågrannar i förrättningskostnaderna för en rågång med hälften var, om de inte kommer överens om annat. Bara i de fall då det, med beaktande av de åtgärder som har vidtagits vid rågången, vore oskäligt för någon rågranne att delta i kostnaderna, är denne inte skyldig att delta.

Av de nämnda stadgandena följer att rågrannar i allmänhet blir tvungna att betala hälften av förrättningskostnaderna också i fråga om rågång som är nödvändig på grund av en styckning eller klyvning som företas på grannlägenheten. De nuvarande stadgandena om delning av förrättningskostnaderna vid rågång anses orättvisa i fråga om sådan rågång som avses ovan. Därför föreslås att förrättningskostnaderna för rågång som har företagits i samband med styckning eller klyvning i regel skall jämföras med kostnaderna för styckningen eller klyvningen, varvid skyldighet att betala dem skall åligga den som är skyldig att betala kostnaderna för de nämnda förrättningarna. Rågrannar skall vara skyldiga att delta i förrättningskostnaderna för en dylik rågång bara av särskilda orsaker. En sådan särskild orsak kan vara t.ex. att det är fråga om en rå

som inte har bestämts förut. Ett tillägg i detta syfte har tagits in i 1 mom.

275 §. I 2 mom. stadgas att förrättningsavgifterna betalas av statens medel, om man på grund av felaktigt förfarande vid förrättningen blir tvungen att handlägga förrättningen på nytt. Dessutom betalas förrättningskostnaderna helt eller delvis av statens medel som slutlig utgift i de fall som avses i 270 och 347 §§.

Utöver vad som i lagen och förordningen om skifte stadgas om betalning av förrättningskostnaderna av statens medel som slutlig utgift, ingår i lagen om lantmäteriaavgift stadganden om när lantmäteriaavgift inte påförs eller när den skall bestämmas till nedsatt belopp.

Grunderna för betalningen av förrättningskostnaderna av statens medel som slutlig utgift är desamma oberoende av om det är fråga om en lantmäteriaavgift eller om förrättningsavgifter. Gällande stadganden är dock på vissa punkter inkonsekventa i det hänseendet att sakägarna är tvungna att betala förrättningsavgifterna fastän enligt lagen om lantmäteriaavgift ingen lantmäteriaavgift påförs eller avgiften bestäms till nedsatt belopp. Det är dock rättvist att ansvaret för alla förrättningskostnader bestäms enligt samma grunder. Därför föreslås att i 2 mom. tas in ett allmänt stadgande, enligt vilket förrättningsavgifterna vid en förrättning för vilken ingen lantmäteriaavgift påförs skall betalas av statens eller kommunens medel. Om åter lantmäteriaavgiften uppbärs till nedsatt belopp, skall förrättningsavgifterna med vissa undantag som slutlig utgift betalas av statens eller kommunens medel i samma proportion.

Dessutom föreslås att till paragrafen fogas ett 3 mom. med ett förtydligande stadgande om att den sakägare på vars begäran ett förrättningsförordnande återkallas, skall betala kostnaderna för åtgärder som vidtagits på hans ansökan.

277 §. Det föreslås att 1 mom. upphävs såsom obehövligt på grund av de ändringar som har föreslagits i 263 §.

286 §. I 1 mom. stadgas om de uppgifter som hör till lantmäterikontoret i anhängiggörande av en förrättning för rättande av vid en registrerad förrättning begått mätnings- eller räknefel eller skriv- eller anteckningsfel som inverkar på sakägarens rättigheter eller skyldigheter, om felet inte kan anses vara obetydligt. Genom lagen om lantmäteriverket (505/91), som trädde i kraft den 1 september 1991, indrogs lantmäterikontoren. Enligt 7 § 3 mom.

i nämnda lag skall vad som annars stadgas om lantmäterikontor från och med den 1 september 1991 gälla kartverks- och dataservicebyråerna.

Efter den organisationsreform inom lantmäteriverket som genomfördes med den nyss nämnda lagen lämpar sig de funktioner som avses i 286 § 1 mom. inte för de nya kartverks- och dataservicebyråerna. Momentet föreslås därför bli ändrat så att förrättningen för rättande av felet skulle skötas av lantmäteribrån antingen på ansökan av sakägaren eller på framställning av den som för fastighetsregistret eller jordregistret. I 2 mom. stadgas om rättande av andra än i 1 mom. nämnda skriv-, antecknings- eller räknefel som upptäckts i handlingar som rör en registrerad lantmäteriförrättning samt om rättande av felaktiga eller bristfälliga anteckningar i jordregistret.

Stadganden om rättande av felaktiga eller bristfälliga anteckningar i fastighetsregistret samt om införande av uppgifter som saknas i registret återfinns i fastighetsregisterlagen (392/85). Jordregistret och fastighetsregistret tjänar emellertid samma ändamål. Jordregister förs ända tills fastighetsregister har tagits i bruk för kommunen i fråga. Vad som i 286 § 2 mom. lagen om skifte stadgas om rättande av felaktiga eller bristfälliga registeranteckningar samt om införande av uppgifter som saknas i registret skiljer sig på vissa punkter från motsvarande stadganden i fastighetsregisterlagen.

I syfte att förenhetliga förfarandet för rättande av registeruppgifter föreslås att paragrafen ändras så att stadgandet i 2 mom. om rättande av uppgifter i jordregistret stryks och att till paragrafen fogas ett nytt 4 mom., enligt vilket då uppgifter i jordregistret rättas i tillämpliga delar skall iaktas vad som stadgas om fastighetsregister.

I praktiken är följden av den föreslagna ändringen närmast att ägaren eller innehavaren av fastigheten underrättas om att en uppgift i jordregistret har rättats bara ifall den uppgift som rättats är av avsevärd betydelse för ägaren eller innehavaren. Dessutom innebär ändringen att enligt 8 § fastighetsregisterförordningen (481/85) på underrättandet tillämpas vad som stadgas i lagen om delgivning i förvaltningsärenden (232/66). Enligt den nämnda 8 § får i ett beslut om rättelse ändring inte heller sökas genom besvär.

308 §. Enligt denna paragraf skall vid en

skifteskomplettering som avses i 231 § ett beslut om förutsättningarna för förrättningen och om dess omfång i det fall att beslutet inte godkänts av en sakägare underställas jorddomstolens prövning.

Sedan 231 § ändrats och 235 § om skifte upphävt, är en skifteskomplettering inte längre till sin natur ett skifte utan en s.k. fastställesförrättning, vid vilken utreds och avgörs tvister om utsträckningen av en fastighet eller en annan registerenhet eller andra oklarheter som gäller fastighetsindelningen. När en dylik tvist eller oklarhet uppkommer, bör den alltid kunna utredas och avgöras oberoende av om någon sakägare motsätter sig att åtgärden vidtas. Därigenom kan förrättningarna verkställas snabbare och minskar kostnaderna för jorddomstolens sammanträden.

Med tanke på sakägarnas rättsskydd har det ingen betydelse att skyldigheten att underställa beslut upphävs, eftersom en sakägare när förrättningen slutförts, genom besvär kan få saken prövad av jorddomstolen. Därför föreslås att paragrafen upphävs

312 §. I denna paragraf stadgas om sökande av ändring i beslut som har fattats vid en förrättning eller i åtgärder under pågående förrättning.

I paragrafen uppräknas i detalj de beslut och åtgärder i vilka ändring får sökas under pågående förrättning. I dessa fall har sakägaren alltid möjlighet att söka ändring oberoende av förrättningens natur och omfattning eller andra omständigheter som rör förrättningen. Sålunda är det enligt 5 punkten alltid möjligt att söka ändring beträffande en omkretsrågång eller ett ägobyte som har företagits i samband med ett skifte eller i ett beslut varigenom dessa förrättningar förklaras onödiga. Å andra sidan är det inte tillåtet att söka ändring då fråga är om en rågång eller ett ägobyte som företagits i samband med någon annan förrättning än ett skifte, eller om ett beslut varigenom dessa åtgärder förklarats onödiga, inte ens i det fall att det, på grund av att saken är oklar, för undvikande av onödigt arbete vore nödvändigt att genom en lagakraftvunnen åtgärd först avgöra frågan om fastighetens utsträckning innan man börjar utföra andra förrättningsuppgifter.

Smidigheten hos stadgandena om besvär över rågång eller ägobyte, som företagits i samband med en förrättning, eller över beslut varigenom dessa åtgärder förklaras onödiga

bör också ökas så, att möjligheten att söka ändring inte blir begränsad till ett visst slag av förrättning. Å andra sidan bör rätten att söka ändring begränsas så, att en sakägare inte heller i samband med skifte alltid kan söka ändring i de aktuella avgörandena under pågående förrättning. Det blir då möjligt att slutföra små och klara skiftesförrättningar utan avbrott samt att på detta sätt göra förrättningen snabbare och spara in kostnader.

I enlighet med vad som anförts ovan föreslås att en förrättningsingenjör skall ha prövningsrätt när det är fråga om huruvida ändring under pågående förrättning skall få sökas i fall då saken gäller en rågång eller ett ägobyte, som har företagits i samband med förrättningen, eller ett beslut varigenom ett yrkande som utförande av dessa åtgärder avslås. Det föreslås att stadganden härom tas in i paragrafen som ett nytt 2 mom. och att 1 mom. 5 punkten i stället upphävs.

Vid en förrättning är det i allmänhet inte ändamålsenligt att medan besvär är anhängiga vidta åtgärder som kan påverkas av det beslut som meddelas med anledning av besvären. Därför föreslås att i ett nytt 3 mom. tas in ett stadgande, enligt vilket åtgärder som kan påverkas av det beslut som meddelas med anledning av besvären inte får vidtas innan besvären har behandlats. I praktiken kan det dock förekomma sådana situationer att ett uppskov med förrättningen tills jorddomstolen har avgjort besvären skulle medföra oskäligt dröjsmål med verkställandet av förrättningen. Med tanke på sådana situationer föreslås att jordrättsdomaren på framställning av förrättningsingenjören skall kunna ge tillstånd till fortsättande av förrättningen också i fråga om de åtgärder som avses ovan. Förrättningsingenjören skall när han gör framställningen jämföra fördelarna och nackdelarna med att förrättningen fortsätter innan besvären har avgjorts.

314, 318, 333, 334, 335, 336 och 340 c §§. Dessa paragrafer innehåller stadganden om vissa uppgifter som ankommer på lantmäterikontoret samt om att lantmäterikontoret är mottagningsställe närmast för handlingar i besvärssärenden som gäller lantmäteriförrättningar.

Genom lagen om lantmäteriverket (505/91), som trädde i kraft den 1 september 1991, indrogs lantmäterikontoren. Enligt 7 § 3 mom. i nämnda lag skall vad som annars stadgas om

lantmäterikontor från och med den 1 september 1991 gälla kartverks- och dataservicebyråerna.

Efter den organisationsreform inom lantmäteriverket som genomfördes med den nyss nämnda lagen lämpar sig de funktioner som enligt 314 § 1 och 2 mom., 318 § 1 mom., 333 § 1 och 2 mom., 334 och 335 §§, 336 § 1 och 2 mom. samt 340 c § ankommer på lantmäterikontoren inte för de nya kartverks- och data-servicebyråerna. Dessa lagrum föreslås därför bli ändrade så att funktionerna överförs på lantmäteribyråerna, med undantag för utsättandet av ny tidsfrist för besvär i 335 §. Denna uppgift föreslås på grund av sin natur bli överförd på jordrättsdomaren.

Dessutom föreslås 336 § bli ändrad så att meddelanden om besvär över jorddomstolens utslag, om handlingarnas hållande tillgängliga samt om emottagande av förklaringar, vilka nu hör till magistratens eller länsmannens uppgifter, skall överföras till stämningssmannen. Uppgifterna lämpar sig bra som stämningssmannens uppgifter, eftersom de till sin natur är tekniska uppgifter som har samband med förvaltningsförfarande.

314 a §. Lagen om skifte innehåller för närvarande inga stadganden om komplettering av besvärshandlingar. Både i de lagar som gäller allmän rättstillämpning och i de lagar som gäller förvaltningsrättslig lagstiftning ingår i allmänhet stadganden om att den som anför besvär skall beredas tillfälle att komplettera brisfälliga besvär och att försummad komplettering har som följd att besvären inte prövas. Högsta domstolen har i ett avgörande tillämpat denna princip i fråga om komplettering av besvär, vilken princip kommit till klart uttryck i annan lagstiftning, även på besvär som gällde en fastighetsförrättning.

För att förbättra ändringssökandens rättskydd föreslås att till lagen fogas en ny 314 a §, som innehåller stadganden om komplettering av besvär och om att besvären avvisas i det fall att ändringssökanden försummar att komplettera dem.

340 d §. I denna paragraf stadgas om när en lägenhet eller ett visst område i statens ägo kan införlivas med en statlig skogsmark.

Enligt vad som nu gäller är införlivande med statens skogsmark möjlig bara i fråga om en sådan lägenhet eller ett sådant visst område som inte medför andel i samfällda områden. Statens skogsmarker har dock redan nu i vissa

fall andel i samfällda områden. En lägenhet eller ett visst område som skall införlivas med en statlig skogsmark bör kunna ha andel i samfällda områden utan att detta medför oklarheter i fråga om fastighetssystemet. Därför föreslås att den begränsning i fråga om andelar i samfällda områden som ingår i 1 och 3 mom. uppmjukas så att också en sådan lägenhet eller ett sådant visst område som har en annan andel i ett samfällt område än en andel i en samfällad skog kan införlivas med en statlig skogsmark. Av lagstiftningen om samfällda skogar följer att införlivande som medför att en statlig skogsmark får andel i en samfällad skog inte kan tillåtas.

Införlivande av expropriationsenheter som staten äger med en statlig skogsmark är av behovet påkallat bl.a. när staten har inlöst privatägda områden innanför ett skyddsområde som staten äger. Därför föreslås att i 1 mom. tas in ett stadgande som gör det möjligt att införliva också en expropriationsenhet.

Paragrafens 2 mom. gäller servitut som belastar en lägenhet vilken har införlivats med en statlig skogsmark. Servitut som stiftats till förmån för den införlivade lägenheten, med undantag av vägservitut, upphör enligt stadgandet att gälla.

Vägförbindelse till lägenheten har kunnat ordnas, utom genom ett vägservitut som stiftats vid en lantmåteriförrättning, även genom att lägenheten beviljats vägrätt enligt lagen om enskilda vägar och dessutom bruksrätt enligt 13 § 2 mom. i samma lag till områden som behövs för bilplats eller båtplats och brygga. Eftersom det i samband med att ett område införlivas är lika viktigt att bevara de rättigheter som avser ordnande av de nämnda vägförbindelserna enligt med lagen om enskilda vägar som att bevara vägservitut, föreslås att i momentet görs ett tillägg härom. Dessutom kan en expropriationsenhet som införlivas vara belastad med servitut och till dess förmån kan ha stiftats servitut och sådana rättigheter som avses i lagen om enskilda vägar. Därför föreslås tillämpningsområdet för 2 mom. bli utvidgat så, att det gäller också expropriationsenheter som införlivas. Dessutom föreslås en sådan revidering av momentet att med servitut jämförbara nyttjanderätter som stiftats för utomstående registerenheter förblir gällande.

I 20 och 21 §§ lagen om lagfart och tiden för klander av fastighetsfång stadgas om när tiden

för klander av ett förvärv börjar löpa. Den tidpunkt från vilken tiden räknas har bundits bl.a. till beviljandet av lagfart.

När ett visst område införlivas med statens skogsmark kan staten inte söka lagfart på förvärvet av området. Därför föreslås att i paragrafen tas in ett nytt 4 mom., i vilket stadgas om hur ett ärende som gäller statens förvärv av ett visst område skall meddelas allmänheten och räknat från vilken tidpunkt tiden för klander av fångat börjar löpa. De föreslagna stadgandena stämmer överens med 83 § 2 och 3 mom. lagen om skifte inom planläggningsområde, vilka tillämpas då en stad har fått ett allmänt område i sin ägo genom annat fång än expropriation.

340 f §. I 1 mom. stadgas om sammanslagning av expropriationsenheter.

Enligt gällande stadganden måste de enheter som sammanslås ligga i samma by. Klarheten i fastighetssystemet fordrar dock inte att de fastigheter som sammanslås skall ligga i samma by, utan det räcker att de ligger i samma kommun. Genom styckning kan t.ex. ett område som hör till olika lägenheter bildas till en lägenhet, förutsatt att lägenheterna hör till samma kommun. Eftersom det i allmänhet är ändamålsenligt att slå samman sådana expropriationsenheter som tjänar samma syfte, föreslås att förutsättningarna för en sammanslagning utvidgas så att expropriationsenheter som hör till samma kommun kan sammanslås.

I 2 mom. stadgas om införlivandet av lägenheter med expropriationsenheter. I överensstämmelse med vad som har föreslagits i 340 d § föreslås att införlivningsförutsättningarna utvidgas så att en lägenhet som införlivas skall kunna ha något annat slag av andel i ett samfällt område än andel i samfällad skog. Dessutom föreslås i överensstämmelse med den ändring som har föreslagits i 1 mom. att expropriationsenheten och den lägenhet som införlivas skall ligga i samma kommun.

347 §. Enligt 1 mom. kan lantmäterikontoret förordna att storskifte, avvittring av statens skogsmark, skattläggning, rågång eller skifteskomplettering skall verkställas, om allmän fördel det kräver och ingen sakägare ansöker om förrättning.

I praktiken har det förekommit behov av att utvidga lagrummet till att omfatta också andra lantmäteriförrättningar som syftar till att göra fastighetsindelningen och fastighetssystemet klarare. I synnerhet har behov härav yppat sig

i fråga om regleringar som gällt särskilda tilländningar och i fråga om sådana skiften av tilländningar som företas genom inlösningsförfarande, och behoven har då gällt de fall då det vore ändamålsenligt att behandla hela tilländningen på samma gång. På grund av att förrättningar är så omfattande har en enskild sakägare i praktiken inte möjlighet att anhängiggöra sådana förrättningar. Vid utvecklandet av lantmäteriförvaltningen har en strävan varit att det i samtliga fall skall vara lantmäteribrån som utfärdar förrättningsförordnanden. Av dessa orsaker föreslås att lantmäteribrån skall kunna utfärda förordnanden i fråga om alla slag av förrättningar som avses i lagen om skifte i de fall då allmän fördel kräver att förrättningen verkställs och ingen sakägare ansöker om förrättning.

Även om en förrättning blir anhängiggjord genom förordnande av lantmäteribrån, skall vid förrättningen undersökas förutsättningarna för förrättningen på samma sätt som i fråga om en förrättning som har anhängiggjorts av en sakägare.

348 a §. Såsom i den allmänna motiveringen konstaterats innehåller lagen om skifte inga sådana procedurregler som skulle göra det möjligt att på ett smidigt sätt, genom rättelseförfarande, ändra ett fel som upptäcks i en förrättning som har avslutats men inte ännu antecknats i registret.

Med avseende på möjligheterna att rätta ett fel som begåtts vid en förrättning kan tiden efter avslutandet av förrättningen delas in i två perioder, beroende på om förrättningen inte ännu har antecknats i jordregistret eller fastighetsregistret eller om den redan har antecknats. I det förstnämnda fallet kan rättandet av ett fel som upptäcks i förrättningen inverka bara på sakägarnas rättigheter. Om däremot förrättningen redan har antecknats i registret, har förrättningens alla rättsverkningar uppkommit slutligt och en rättelse kan inverka också på utomstående personers rättigheter.

För att fel som upptäcks i en förrättning vilken inte har antecknats i registret skall kunna rättas på ett smidigt sätt föreslås att för lantmäteriförrättningar tas i bruk ett förfarande som motsvarar det förfarande för rättande av sak- och skrivfel om vilket stadgas i lagen om förvaltningsförfarande (598/82).

Med stöd av vad som anförts ovan föreslås att i 1 mom. tas in ett stadgande, enligt vilket ett klart felaktigt beslut vid en förrättning som

inte har antecknats i jordregistret eller fastighetsregistret kan undanröjas och ärendet avgöras på nytt. Stadgandet motsvarar vad som i 26 § lagen om förvaltningsförfarande stadgas om rättande av sakfel.

Vidare föreslås att i 2 mom. tas in ett stadgande som motsvarar 27 § lagen om förvaltningsförfarande och enligt vilket ett mättings-, räkne-, skriv- eller anteckningsfel, som har upptäckts i en förrättning som inte ännu är antecknad i registret, skall rättas.

Enligt lagen om förvaltningsförfarande får ett skrivfel inte rättas om rättandet skulle medföra ett oskäligt slutresultat för någon sakägare. Klarheten i fastighetssystemet kräver att fel som har begåtts vid en förrättning rättas. Ett skrivfel vid en förrättning kan vara av sådan art att en rättelse av bara detta fel kan leda till ett oskäligt slutresultat för någon sakägare. Sålunda medför t.ex. ett räknefel i graderingsvärdet för en lägenhet som bildats att lägenheten får en för stor eller för liten utsträckning. Det är möjligt att på ett rättvist sätt rätta ett sådant fel bara så att, samtidigt som skrivfelet i förrättningen rättas, i förrättningen görs också sådana ändringar som behövs på grund av rättelsen. Därför föreslås att i 3 mom. tas in ett stadgande enligt vilket ett skrivfel, som skulle leda till ett oskäligt slutresultat för någon sakägare, kan rättas bara om sådana ändringar som är nödvändiga på grund av rättelsen samtidigt företas i förrättningen.

348 b §. Enligt lagen om förvaltningsförfarande skall den myndighet som har fattat ett felaktigt beslut också besluta om rättande av felet. På motsvarande sätt föreslås i fråga om fastighetsförrättningar att beslut om att ta upp ett rättelseärende till behandling skall fattas av förrättningsingenjören.

Förrättningsingenjören skall beträffande ett fel som uppdragats överväga om det är fråga om ett sådant sak- eller skrivfel som kan rättas genom rättelseförfarande. Om han inte anser det vara möjligt att tillämpa rättelseförfarande, kan bara sådana rättelsemetoder tillämpas som ingår i stadgandena om extraordinärt ändringsökande. På grund av arten av förrättningsingenjörens avgörande föreslås att ändring i detta inte får sökas genom besvär.

348 c §. Om ett skrivfel är av sådan art att själva förrättningen inte behöver ändras för att felet skall kunna rättas, skall förrättningsingenjören företa denna rättelse utan förrättningsförfarande. En sakägare vars rätt berörs av

rättelsen skall dock beredas tillfälle att bli hörd för att han skall kunna framföra sin uppfattning om huruvida felet är ett sådant skrivfel som kan rättas utan att andra ändringar görs i förrättningen. Stadganden om detta föreslås i 1 mom.

Om rättandet av ett fel kräver ändringar i förrättningen, förutsätts det att ny behandling till behövliga delar sker i den ordning som stadgas särskilt för förrättningen i fråga. Därför föreslås i 2 mom. ett stadgande enligt vilket förrättningen, när ett sakfel eller ett sådant skrivfel som avses i 348 a § 3 mom. skall rättas, skall behandlas på nytt vid ett förrättningsammansträde. Ändring i avgöranden som fattats vid en dylik ny behandling skall kunna sökas hos jorddomstolen enligt den besvärundersökning som ges vid förrättningen, på samma sätt som vid en avslutad förrättning.

Rättandet av fel vid ny behandling av förrättningen skall i regel ske med samtycke av de sakägare vilkas rätt berörs av rättandet. De situationer då fel rättas enligt lagen om förvaltningsförfarande skiljer sig dock ofta från rättandet av fel som gäller lantmäteriförrättningar, i det avseendet att det i det förstnämnda fallet i allmänhet finns bara en sakägare, och att, om det finns flera, de alla har samma fördel av att felet rättas, medan det vid lantmäteriförrättningar i allmänhet finns flera sakägare, vilkas intressen ofta går i sär när ett fel rättas. Därför kan det vara omöjligt att få alla deläggares samtycke till en ny behandling av förrättningen också i fråga om sådana fel då förutsättningar för hävande av förrättningen skulle föreligga genast när förrättningen har antecknats i fastighetsregistret eller jordregistret. För att i sådana klara felsituationer undvika att förrättningen registreras och att den genast därefter hävs samt att rättandet av felet fördröjs på grund av dessa åtgärder, föreslås att jordrättsdomaren på framställning av förrättningsingenjören, utan att sakägarnas samtycke behövs, skall kunna förordna att förrättningen skall behandlas på nytt. Att ärendet underställs jordrättsdomarens avgörande är en garanti för att förutsättningarna för en ny behandling av förrättningen provas tillräckligt grundligt i en konfliktsituation.

Förrättningen skall kunna behandlas på nytt utan sakägarnas samtycke också i de fall då ett fel utgör hinder för registrering av förrättning-

en. Därvid fordrar allmän fördel och klarheten i registersystemet att felet rättas. Stadganden om detta föreslås i 3 mom.

348 d §. Ett sådant rättelseärende som avses ovan kan förekomma också i fråga om en förrättning över vilken besvär har anförts hos jorddomstolen. Det är ändamålsenligt att besvärärendet inte behandlas medan rättelseförfarandet är anhängigt. För att jorddomstolen skall kunna beakta ett rättelseförfarande som är anhängigt föreslås i paragrafen ett stadgande om att jorddomstolen skall underrättas om saken.

Dessutom föreslås i 2 mom. ett stadgande av teknisk art om de anteckningar som skall göras i förrättningshandlingarna på grund av en rättelse och om hur sakägarna skall informeras om rättelsen.

2. Närmare stadganden

De föreslagna ändringarna innebär att också förordningen om skifte måste ses över närmast i fråga om de allmänna bestämmelserna om förrättningsförfarandet. Ändringarna gäller närmast stadgandena om uppgörande av protokoll och andra förrättningshandlingar och är mycket tekniska till sin natur. Därför har det inte ansetts ändamålsenligt att ta in dem i en bilaga till propositionen.

3. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft så snart den har antagits och blivit stadfäst.

Såsom i den allmänna motiveringen har anförts är syftet med denna ändring av lagen om skifte att göra förrättningsförfarandet smidigare och att därigenom effektivisera en ändamålsenlig användning av resurserna vid hållande av lantmäteriförrättningarna. Av denna anledning föreslås att det i lagen tas in ett övergångsstadgande, enligt vilket lagändringen tillämpas också på inledda förrättningar till den del det är fråga om förfarandet samt sådana ärenden som tas upp efter det lagen har trätt i kraft.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av lagen om skifte

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen den 14 december 1951 om skifte (604/51) 55 och 73 §§, 89 § 2 mom., 95 och 96 §§, 106 § 2 mom., 126 § 2 och 3 mom., 140, 141, 172, 174 och 189 §§, 277 § 1 mom., 307 § 5 mom., 308 §, 312 § 5 punkten och 326 §,

av dessa lagrum 55 och 96 §§, 126 § 2 och 3 mom. samt 308 § sådana de lyder i lag av den 31 januari 1975 (52/75), 89 § 2 mom. sådan den lyder i lag av den 30 december 1961 (594/61), 141 §, 307 § 5 mom. och 326 § sådana de lyder i lag av den 2 maj 1972 (321/72), 174 § sådan den lyder i lag av den 1 juli 1988 (625/88) och 277 § 1 mom. sådant det lyder i lag av den 4 juli 1975 (534/75),

ändras 51 §, 52 § 1 mom., 58 § 1 och 2 mom., 70 § 2 och 3 mom., 75, 141 a och 142 §§, 175 § 1 mom., 182 § 3 mom., 188, 193, 194 och 196 §§, 211 § 2 mom., 226, 228, 240, 244 och 251 §§, 256 § 3 mom., 263 och 264 §§, 269 § 1 mom., 275 § 2 mom., 286 § 1 och 2 mom., 314 § 1 och 2 mom., 316 §, 318 § 1 mom., 320 och 321 §§, 333 § 1 och 2 mom., 334 och 335 §§, 336 § 1 och 2 mom., 340 c § 4 mom., 340 d och 340 f §§ samt 347 § 1 mom.,

av dessa lagrum 52 § 1 mom., 58 § 1 och 2 mom., 75 och 194 §§, 333 § 1 mom. och 340 c § 4 mom. sådana de lyder i nämnda lag av den 31 januari 1975, 70 § 2 och 3 mom., 244 §, 269 § 1 mom., 275 § 2 mom., 286 § 1 och 2 mom., 314 § 1 och 2 mom., 318 § 1 mom., 333 § 2 mom., 334, 340 d och 340 f §§ samt 347 § 1 mom. sådana de lyder i lag av den 29 juni 1984 (509/84), 141 a § och 175 § 1 mom. sådana de lyder i lag av den 31 maj 1972 (439/72), 182 § 3 mom. sådant det lyder i nämnda lag av den 1 juli 1988, 188 § sådan den lyder i nämnda lag av den 30 december 1961, 263 § sådan den lyder ändrad genom nämnda lagar av den 2 maj 1972 och den 29 juni 1984 samt genom lag av den 4 juli 1975 (532/75) samt 264, 320 och 335 §§ ävensom 336 § 1 och 2 mom. sådana de lyder i nämnda lag av den 2 maj 1972, samt

fogas till lagen en ny 51 a §, till 275 §, sådan den lyder delvis ändrad genom nämnda lag av den 29 juni 1984, ett nytt 3 mom., till 286 §, sådan den lyder i sistnämnda lag ett nytt 4 mom., till 312 §, sådan den lyder delvis ändrad genom nämnda lagar av den 2 maj 1972 och av den 31 januari 1975, nya 2 och 3 mom. och till den ändrade 340 d §, sådan den lyder i nämnda lag av den 29 juni 1984, ett nytt 4 mom. samt till lagen nya 314 a och 348 a—348 d §§ som följer:

51 §

Vid en skiftesförrättning skall föras protokoll. I protokollet antecknas sakägarnas yrkanden, innehållet i övriga utsagor, överenskommelser, förrättningsmännens avgöranden och andra frågor av betydelse för förrättningen, om de inte framgår av någon annan handling som gäller förrättningen. Protokollet och övriga handlingar som har upprättats vid förrättningen undertecknas av förrättningsingenjören.

51 a §

Vid en förrättning skall de avgöranden och överenskommelser som har träffats läggas fram för sakägarna.

Protokollet och övriga handlingar som gäller förrättningen skall finnas tillgängliga för sakägarna inom 14 dagar från den dag då förrättningen avslutades, om en sakägare så yrkar vid förrättningen, eller inom ovan nämnda tid efter yrkandet, om det framställs sedan förrättningen har avslutats.

Om förrättningsmännens beslut får överklagas särskilt medan förrättningen pågår eller beslutet skall underställas jorddomstolen, skall protokollet och övriga handlingar, till den del de gäller beslutet, finnas tillgängliga för sakägarna inom 14 dagar från beslutsdagen.

52 §

En överenskommelse som har träffats mellan sakägare i samband med ett skifte skall för att vara giltig undertecknas av sakägarna eller av sådana personer som dessa enhälligt har valt vid ett förrättningsammansträde eller godkänns av sakägarna vid ett sådant.

58 §

Har förrättning inte utlysts och anmäler den som sökt förrättningen skriftligen att han återtar sin ansökan, skall lantmäteribrån åter-

kalla sitt förrättningsförordnande. Ett förordnande som gäller en förrättning, om vilken förordnande utan ansökan har utfärdats på initiativ av en myndighet, återkallas på framställning av samma myndighet.

Anhåller den som sökt förrättning vid det första sammanträdet om att förrättningen inte skall hållas, skall denna inställas, om ingen sådan sakägare som själv skulle ha kunnat anhängiggöra förrättningen yrkar att den verkställs.

70 §

Då förrättningen gäller en fastighet eller ett visst område som tillhör flera gemensamt och det vid förrättningen inte är fråga om skifte av fastigheten, räcker det att kallelsebrevet tillställs en av delägarna. Om förrättningen gäller ett samfällt område och det inte är fråga om skifte av området eller om sådan skifteskomplettering som avses i 231 § 1 mom. 1, 2 eller 3 punkten, tillställs kallelsebrevet delägarlaget med iakttagande av 26 § lagen om samfälligheter (758/89).

Förrättningens första sammanträde anses ha tillkännagetts på behörigt sätt, om det ovan nämnda brevet minst 14 dagar före sammanträdet har postats eller på något annat sätt tillställs sakägaren eller om tillkännagivandet har publicerats minst 14 dagar före sammanträdet.

75 §

Har en förrättning tillkännagetts så som stadgas ovan, utgör inte en sakägares frånvaro hinder för att förrättningen verkställs.

141 a §

När vid nyskifte skiftesförslaget har godkänts eller yrkande på ändring i det har avgjorts genom en lagakraftvunnen åtgärd, skall den till denna del antecknas i jord- eller fastighetsregistret.

142 §

När skiftesförslaget har godkänts eller yrkande på ändring i det har avgjorts genom en lagakraftvunnen åtgärd, skall skiftesrånna uppgås.

Rån skall bestämmas exakt och på ett bestående sätt utmärkas i terrängen. Råns sträckning behöver dock inte märkas ut på

stadsplane- och byggnadsplaneområden samt av särskilda skäl på andra ställen, om utmärkningen inte är nödvändig för att fastighetsindelningen skall vara tydlig och ägaren till lägenheten inte fordrar att rån märks ut. Om det finns en tydlig naturlig rå, behöver den inte heller märkas ut i terrängen.

175 §

En förrättning över vilken inte har anförts besvär antecknas i jord- eller fastighetsregistret efter besvärstidens utgång. Förrättningen har vunnit laga kraft då denna anteckning har gjorts.

182 §

Avskiljs något annat område än ett strömfallsområde från två eller flera lägenheter genom styckning, skall inteckningshavarnas skriftliga samtycke till styckningen föreligga. Belastas lägenheterna av gemensamma inteckningar eller har inteckning fastställts i endast en lägenhet, behövs dock inte samtycke av inteckningshavarna. Samtycke behövs inte heller då det område som skall avskiljas är ett samfällt område eller en del av ett sådant.

188 §

Vid styckning av ett område skall dess rå gås upp. Råns sträckning skall bestämmas enligt jordägarens anvisningar eller, om ett visst område har överlåtits, enligt överlåtelsehandlingen och annan tillgänglig utredning.

Gränisar ett område som skall avskiljas till lägenhetens omkretsrå och är dess sträckning oviss, skall denna i föreskriven ordning gås upp.

193 §

Vid styckning skall upprättas ett protokoll samt vid behov en karta och ett styckningsinstrument.

Protokollet eller styckningsinstrumentet skall utvisa hur lägenheterna har bildats vid styckningen.

194 §

Vad som för skiftesförrättningar stadgas om avskiljande av samfällda skiften, servitut, råskillnaders utstakning och rörläggning samt

utflyttningskostnader, likvider, avslutande av förrättning, meddelande av besvärundervisning och förfarandet överhuvudtaget skall även tillämpas vid styckning, om inte något annat stadgas.

196 §

En styckningsförrättning som alla sakägare har godkänt med sina underskrifter kan antecknas i jordregistret eller fartighetsregistret innan besvärstiden har gått ut.

211 §

En förutsättning för ägobyte är också att de allmänna stadganden i denna lag som angår regleringen av en ändamålsenlig användning av ägor kan iakttas vid förrättningen.

226 §

En rå skall gås upp så att dess sträckning blir tydligt angiven.

228 §

Vad som stadgas om förfarandet vid skiftesförrättningar tillämpas också på rågång, om inte något annat stadgas. I fråga om förrättningsmännen vid rågång iakttas dock vad som stadgas om förrättningsmän vid styckning. Likaså skall vid rågång iakttas 216 § 2 mom.

240 §

Då en lägenhet bildas av ett fristående område som inte sedan tidigare hör till en lägenhet och inte är en fristående tillandning, skall 256 § iakttas, om inte något annat stadgas. Dessutom tillämpas 184 § på förrättningen. Detsamma gäller fogande av ett dylikt område till en tidigare lägenhet. Den lägenhet som bildas skall i sin helhet finnas i samma kommun.

244 §

Bestäms det på grund av besvär att ett fel som har begåtts vid en lantmateriförrättning skall avhjälpas eller att det skall rättas vid en förrättning som avses i 286 § eller tas felet upp för avhjälpande vid ett förrättningsammansträde som avses i 348 c § 2 mom., men skulle dess avhjälpande eller rättande genom ändring av förrättningen komma att medföra kostnader och olägenheter som uppenbart inte skulle stå i rätt förhållande till nyttan därav, kan det i

stället för avhjälpande eller rättande av felet bestämmas att vederlag i pengar skall betalas.

251 §

En lägenhet som bildas av en tillandning skall i sin helhet finnas i en och samma kommun.

256 §

I fråga om förrättningsmännen, förrättningens avslutande, meddelande av besvärundervisning samt antecknande av förrättningen i jordregistret eller fastighetsregistret, vad som i motsvarande delar stadgas om styckning.

263 §

Förrättningskostnaderna omfattar förrättningsutgifter och lantmaterivgift.

Förrättningsutgifterna består av

1) arvoden, ersättningar och kostnader som beror på anlitande av handräkningsmanskaper, gode män, sakkunniga som nämns i 50 § 1 mom. och sysslomän,

2) ersättningar och kostnader för anskaffning och användning av utrustning och arbetsredskap som behövs för utmärkningen av rån och för andra arbeten i terrängen,

3) utgifter för användning av sammanträdes- och arbetsrum samt

4) andra liknande ersättningar och kostnader som följer av förrättningen och inte ingår i lantmaterivgiften.

Förrättningsutgifterna skall betalas av sakägarna, om inte något annat stadgas. Om en sakägare i förrättningen inte skaffar eller utför vad som åligger honom enligt 346 § och förrättningsingenjören skaffar eller utför det för honom, betalas utgifterna för detta i förskott av statens medel eller, om förrättningsingenjören är en fastighetsingenjör, av kommunens medel allteftersom utgifterna uppkommer. De betalda förrättningsutgifterna skall ersättas staten eller kommunen i samband med indrivningen av lantmaterivgiften och med iakttagande av vad som stadgas om indrivning av lantmaterivgift.

Om lantmaterivgiften stadgas särskilt.

264 §

Till gode män betalas arvode och ersättningar enligt de grunder som gäller för kommunens förtroendevalda.

269 §

I kostnaderna för en rågångsförrättning skall rågrannarna, om de inte kommer överens om något annat, delta med hälften var eller, om flera lägenheter finns vid den uppgångna rån, i förhållande till längden av varje lägenhets uppgångna rå. Har överenskommelse om fördelningen av kostnaderna inte träffats och skulle det, med beaktande av de åtgärder som vidtagits vid rågången, för någon rågrannes vidkommande vara oskäligt att kräva att han deltar i kostnaderna, är han inte skyldig att göra detta. Med avvikelse från vad som sägs ovan är rågrannar dock inte utan särskild orsak skyldiga att delta i förrättningskostnaderna för en rågång som sker i samband med styckning eller klyvning.

275 §

Utöver vad som på andra ställen stadgas om betalning av förrättningskostnader av statens medel betalas vid en förrättning för vilken ingen lantmäteriaavgift påförs, förrättningsutgifterna slutligt av statens medel eller, om förrättningsingenjören är en fastighetsingenjör, av kommunens medel. Om lantmäteriaavgiften uppbärs till nedsatt belopp i andra fall än sådana som avses i 4 § 3 mom. lagen om lantmäteriaavgift eller om lantmäteriaavgift till någon del inte påförs, betalas förrättningsutgifterna slutligt av statens eller kommunens medel i samma proportion som lantmäteriaavgiften.

Om förrättningsförordnandet återkallas på sökandens begäran, skall denne betala kostnaderna för de åtgärder som har vidtagits på grund av ansökningen.

286 §

Har vid registrerad förrättning begåtts mättnings- eller räknefel, eller skriv- eller anteckningsfel som inverkat på sakägarens rättigheter eller skyldigheter, och kan felet inte anses vara obetydligt, kan lantmäteribyrån på ansökan av sakägaren eller på framställning av den som för fastighetsregistret eller jordregistret förordna om förrättning för rättande av felet. Kostnaderna för förrättningen betalas av statens medel, och angående den gäller annars i tillämpliga delar vad som stadgas om skifteskomplettering. Ansökan om rättande av fel eller av den som för fastighetsregistret eller jordregistret gjord framställning om förrättning för rättande

av felet skall inlämnas inom fem år från det att förrättningen registrerades.

Finns i de handlingar som rör en registrerad förrättning något annat fel än ett i 1 mom. nämnt skriv-, antecknings- eller räknefel, kan den som för fastighetsregistret eller jordregistret genom sitt beslut rätta det efter att vid behov ha berett dem på vilkas rättigheter eller skyldigheter rättelsen inverkar tillfälle att bli hörda.

När en oriktig eller bristfällig uppgift i jordregistret rättas eller till registret fogas en uppgift som saknas, skall tillämpas vad som i fastighetsregisterlagen (392/85) stadgas om fastighetsregister.

312 §

Under pågående förrättning får ändring sökas särskilt även i ett avgörande vilket gäller en rågång eller ett ägobyte som har utförts i samband med förrättningen eller vilket gäller förkastande av ett yrkande om en sådan åtgärd, om förrättningsingenjören anser det vara ändamålsenligt att tillåta att ändring söks medan förrättningen pågår.

När ändring med stöd av 1 eller 2 mom. har sökts i förrättningsmännens beslut, får vid förrättningen inte vidtas sådana åtgärder på vilka det beslut som meddelas med anledning av besvaren kan inverka. Jordrättsdomaren kan dock på framställning av förrättningsingenjören innan besvärshandlingen avgörs bestämma att förrättningen får fortsätta även i fråga om sådana åtgärder.

314 §

Besvär skall anföras skriftligen och besvärsskriften lämnas till lantmäteribyrån senast den trettonde dagen efter den då förrättningen förklarades avslutad eller det överklagade beslutet gavs. I fall som avses i 312 § 10 punkten skall besvär anföras inom samma tid, räknat från hindrets upphörande, dock alltid innan tiden för anförande av besvär över förrättningen har gått till ända.

Besvärsskriften kan på ändringssökandens egen risk inom föreskriven tid tillställas lantmäteribyrån även såsom betald postförsändelse eller med bud.

314 a §

Saknas i besvär som inom föreskriven tid tillställts jorddomstolen någon uppgift eller bilaga som avses i ett gällande stadgande, är besvärsskriften inte undertecknad eller är besvären annars behäftade med någon brist, skall jordrättsdomaren bereda den som anfört besvären tillfälle att inom skälig tid avhjälpa bristen, om den inte är så obetydlig att den inte behöver avhjälpas.

Har ändringssökanden inte, trots att han enligt 1 mom. har beretts tillfälle därtill, avhjälpt bristen och är besvären så bristfälliga att ärendet inte kan avgöras på grundval av dem, skall besvären avvisas.

Av särskilda skäl får en sakägare vars besvär också efter komplettering är bristfälliga på det sätt som nämns i 1 mom. beredas nytt tillfälle att komplettera dem.

316 §

När förrättningsingenjören avkunnar ett beslut som får överklagas särskilt under pågående förrättning skall han meddela hur den som är missnöjd med beslutet skall förfara för att få det ändrat. När förrättningen avslutas skall förrättningsingenjören upplysa sakägarna om rätten att söka ändring och till dem gemensamt lämna en besvärundersvisning som innehåller uppgift om förrättningsmännens åtgärd samt om hur besvär över den kan anföras. Om en sakägare för sig begär en särskild besvärundersvisning, skall förrättningsingenjören lämna honom en sådan.

318 §

Är det uppenbart att besvär som har kommit till jorddomstolens kansli inte faller under jorddomstolens behörighet, att de anförts för sent, att förutsättningar för underställning av ärendet inte har funnits eller att någon annan rättegångsförutsättning saknas, avgörs saken av jordrättsdomaren ensam. Beslutet tecknas på handlingarna, vilka återställs till den som anfört besvären eller, i ett underställt ärende, till förrättningsingenjören. Det skall alltid delges lantmäteribrån och i ett besvärssändande, om förrättningen inte har slutförts, även förrättningsingenjören, som vid förrättningsammansamlingen skall föredra det för de övriga sakägarna, vilka då skall anses ha fått del av beslutet.

320 §

Jorddomstolens sammanträde tillkännages minst fjorton dagar före sammansamlingen genom kungörelse i en eller två tidningar som har spridning på orten. Jordrättsdomaren skall underrätta förrättningsingenjören om sammansamlingen genom tjänstebrev som skall postas minst fjorton dagar före detta. På samma sätt skall sammansamlingen meddelas ändringssökanden samt sådana andra sakägare i förrättningen vilkas rätt berörs av besvären eller som har begänt att bli underrättad, om deras adresser är kända.

321 §

Sedan domstolen har sammankallats på föreskrivet sätt, skall ett underställt ärende behandlas även om en sakägare är frånvarande.

333 §

Den som inte är nöjd med ett utslag som jorddomstolen har avkunnat i något annat ärende än ett som nämns i 332 §, skall för att inte mista sin talan anmäla missnöje, muntligen eller skriftligen hos jordrättsdomaren eller skriftligen hos lantmäteribrån inom åtta dagar från den dag då utslaget avkunnades, denna dag inräknad. Om sändande av missnöjesanmälan till jordrättsdomaren genom bud eller med posten gäller vad som stadgas i lagen om insändande av vissa handlingar till domstolar (248/65).

Ändring skall sökas hos högsta domstolen genom skriftliga besvär. Besvärsskriften skall av sökanden eller hans lagligen befullmäktigade ombud jämte jorddomstolens utslag samt, om förlängning av besvärstiden har beviljats, beslutet om förlängningen lämnas till lantmäteribrån senast den sextionde dagen efter den då jorddomstolens utslag avkunnades. Missnöjesanmälan och besvärsskriften får ändringssökanden på egen risk tillställa lantmäteribrån även såsom betald postförsändelse eller med bud.

334 §

Den som är missnöjd med jordrättsdomarens beslut i ett ärende som denne avgjort ensam och som inte angår jäv mot en förrättningsman, får söka ändring däri hos högsta domstolen genom skriftliga besvär. Besvärsskriften skall av ändringssökanden eller hans lagligen befullmäktigade ombud för att talan inte skall

gå förlorad jämte jordrättsdomarens beslut och därtill hörande handlingar lämnas till lantmäteribrån senast den sextionde dagen efter den då ändringssökanden fick del av jordrättsdomarens beslut. Om sändande av besvärsskriften till lantmäteribrån med posten eller med bud gäller 333 § 2 mom. på motsvarande sätt.

335 §

Visar en sakägare, som anmält missnöje med jorddomstolens utslag, under besvärstiden laga hinder eller något annat synnerligt skäl till att han inte inom föreskriven tid kunnat anföra besvär, skall jordrättsdomaren på ansökan sätta ut en ny tid för honom.

336 §

Har besvär över jorddomstolens utslag kommit till lantmäteribrån, skall byrån sända besvärshandlingarna till en behörig stämningssman. Denne skall utan dröjsmål meddela de sakägare som är nöjda med utslaget att besvärshandlingarna under en månad hålls tillgängliga för dem. Saken kan även meddelas genom en kungörelse, som då skall anslås på det sätt som gäller för offentliga kungörelser. Sakägarna skall, vid äventyr att inte vidare bli hörda i målet, inom en månad efter att besvärerna sålunda delgivits dem, med anledning av dem inge en förklaring till stämningssmannen, vilken skall sända den jämte besvärshandlingarna till lantmäteribrån.

Sedan stämningssmannen återställt besvärshandlingarna jämte förklaring skall lantmäteribrån sända dem till förrättningsingenjören. Denne åligger att inom en månad från handlingarnas ankomst avge utlåtande i saken till lantmäteribrån. Därefter skall byrån sända handlingarna, och vid behov jorddomstolsakten i målet, till högsta domstolen.

340 c §

Den som är missnöjd med ett sådant utslag av lantmäteribrån som avses i 1 mom. får söka ändring hos jorddomstolen genom skriftliga besvär. Besvärsskriften skall vid äventyr av att talan går förlorad inges till lantmäteribrån den trettionde dagen från delfäendet eller på ändringssökandens ansvar sändas dit med posten inom nämnda tid. Om ingenting annat visas i samband med besvärerna, anses ändringssökanden ha fått del av utslaget den sjunde

dagen efter den då lantmäteribrån postade utslaget till den adress som ändringssökanden uppgivit.

340 d §

En expropriationsenhet eller en lägenhet som ägs av staten, är fri från inteckningar och inte har andel i samfällad skog, kan införlivas med statens skogsmark. Ansökan om införlivande skall göras hos kartverks- och dataservicebyrån, som fattar beslut i saken. Om beslut om införlivande skall behövliga anteckningar göras i fastighets- eller jordregistret. I beslutet får ändring inte sökas genom besvär.

Servitut och med dem jämförbara nyttjanderätter som har belastat lägenheten eller expropriationsenheten förblir efter införlivandet i kraft, medan rättigheter av nämnda slag som har stiftats till förmån för den upphör att gälla, med undantag av vägservitut samt vägrätt enligt lagen om enskilda vägar (358/62) och sådan rätt som avses i 13 § 2 mom. i nämnda lag.

Ett område i statens ägo kan införlivas med en statlig skogsmark. Om förutsättningarna för ett införlivande gäller vad som i 1 mom. stadgas om införlivande av en lägenhet. Införlivandet sker vid en förrättning som verkställs på ansökan och i fråga om vilken i tillämpliga delar skall iaktas vad som stadgas om styckning.

När ett område som avses i 3 mom. har införlivats med en statlig skogsmark, skall den myndighet som besitter skogsmarken inom 30 dagar från det förrättningen antecknades i fastighets- eller jordregistret tillkännage införlivandet på kommunens anslagstavla under tre månader enligt vad som gäller om offentliga kungörelser. De klander som anges i 20 och 21 §§ lagen om lagfart och tiden för klander av fastighetsfång (86/30) börjar löpa vid utgången av den nämnda kungörelsetiden.

340 f §

Expropriationsenheter som tillhör samma ägare, tjänar samma ändamål och finns i samma kommun kan med ägarens samtycke sammanslås genom beslut av kartverks- och dataservicebyrån. I byråns beslut får ändring inte sökas genom besvär.

En lägenhet som är fri från inteckningar och som inte har andel i samfällad skog kan införlivas med en expropriationsenhet som tillhör samma ägare, tjänar samma ändamål och finns

i samma kommun. Vid införlivandet iakttas i övrigt i tillämpliga delar 340 d § 1 och 2 mom.

347 §

Kräver allmän fördel att en förrättning som avses i denna lag verkställs och gör ingen sakägare ansökan därom, kan lantmäteribrån bestämma att förrättningen skall verkställas. Förrättningskostnaderna skall slutligt betalas med statens medel.

348 a §

Om det sedan en förrättning har avslutats innan den har antecknats i jord- eller fastighetsregistret framgår att ett beslut som fattats vid förrättningen grundar sig på en klart felaktig eller bristfällig utredning eller på uppenbart oriktig tillämpning av lag, kan det felaktiga beslutet undanröjas och ärendet avgöras på nytt (*rättande av sakfel*).

Framgår det sedan en förrättning har avslutats och innan den har antecknats i jord- eller fastighetsregistret att vid förrättningen har skett ett mättnings-, räkne-, skriv- eller anteckningsfel, skall felet rättas (*rättande av skrivfel*).

Är ett skrivfel till sin natur sådant att en rättelse enbart av detta skulle leda till ett oskäligt resultat för någon sakägare, får felet dock inte rättas om inte samtidigt i förrättningen företas sådana ändringar som rättelsen skulle kräva.

348 b §

Beslut om upptagande av ett rättelseärende fattas av förrättningsingenjören på eget initiativ eller på yrkande av en sakägare eller på

framställning av den som för fastighets- eller jordregistret.

I förrättningsingenjörens beslut om upptagande av ett rättelseärende får ändring inte sökas genom besvär.

348 c §

Skrivfel som avses i 348 a § 2 mom. rättas av förrättningsingenjören. En sakägare vars rätt berörs av rättelsebeslutet skall beredas tillfälle att bli hörd innan beslutet fattas.

Ett rättelseärende som gäller ett sakfel eller ett skrivfel som avses i 348 a § 3 mom. behandlas vid ett förrättningssammanträde där förrättningen tas upp på nytt till den del det är nödvändigt för rättande av felet.

Förrättningen kan tas upp på nytt, om de sakägare vilkas rätt berörs av rättelsen samtycker eller jordrättsdomaren så beslutar på framställning av förrättningsingenjören. För rättande av ett fel som utgör hinder för registrering av förrättningen får denna dock behandlas på nytt utan samtycke av sakägarna.

348 d §

Har besvär anförts över förrättningen, skall till jorddomstolen anmälas att ett rättelseärende har tagits upp.

En rättelse skall antecknas i förrättningshandlingarna och meddelas de sakägare vilkas rätt berörs av den.

Denna lag träder i kraft den 19 .

Lagen tillämpas i de mål och ärenden som tas upp efter ikraftträdandet. I fråga om förfarandet tillämpas lagen också på förrättningar som har inletts innan den träder i kraft.

Helsingfors den 30 april 1992

Republikens President

MAUNO KOIVISTO

Jord- och skogsbruksminister *Martti Pura*

Lag

om ändring av lagen om skifte

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen den 14 december 1951 om skifte (604/51) 55 och 73 §§, 89 § 2 mom., 95 och 96 §§, 106 § 2 mom., 126 § 2 och 3 mom., 140, 141, 172, 174 och 189 §§, 277 § 1 mom., 307 § 5 mom., 308 §, 312 § 5 punkten och 326 §,

av dessa lagrum 55 och 96 §§, 126 § 2 och 3 mom. samt 308 § sådana de lyder i lag av den 31 januari 1975 (52/75), 89 § 2 mom. sådan den lyder i lag av den 30 december 1961 (594/61), 141 §, 307 § 5 mom. och 326 § sådana de lyder i lag av den 2 maj 1972 (321/72), 174 § sådan den lyder i lag av den 1 juli 1988 (625/88) och 277 § 1 mom. sådant det lyder i lag av den 4 juli 1975 (534/75),

ändras 51 §, 52 § 1 mom., 58 § 1 och 2 mom., 70 § 2 och 3 mom., 75, 141 a och 142 §§, 175 § 1 mom., 182 § 3 mom., 188, 193, 194 och 196 §§, 211 § 2 mom., 226, 228, 240, 244 och 251 §§, 256 § 3 mom., 263 och 264 §§, 269 § 1 mom., 275 § 2 mom., 286 § 1 och 2 mom., 314 § 1 och 2 mom., 316 §, 318 § 1 mom., 320 och 321 §§, 333 § 1 och 2 mom., 334 och 335 §§, 336 § 1 och 2 mom., 340 c § 4 mom., 340 d och 340 f §§ samt 347 § 1 mom.,

av dessa lagrum 52 § 1 mom., 58 § 1 och 2 mom., 75 och 194 §§, 333 § 1 mom. och 340 c § 4 mom. sådana de lyder i nämnda lag av den 31 januari 1975, 70 § 2 och 3 mom., 244 §, 269 § 1 mom., 275 § 2 mom., 286 § 1 och 2 mom., 314 § 1 och 2 mom., 318 § 1 mom., 333 § 2 mom., 334, 340 d och 340 f §§ samt 347 § 1 mom. sådana de lyder i lag av den 29 juni 1984 (509/84), 141 a § och 175 § 1 mom. sådana de lyder i lag av den 31 maj 1972 (439/72), 182 § 3 mom. sådant det lyder i nämnda lag av den 1 juli 1988, 188 § sådan den lyder i nämnda lag av den 30 december 1961, 263 § sådan den lyder ändrad genom nämnda lagar av den 2 maj 1972 och den 29 juni 1984 samt genom lag av den 4 juli 1975 (532/75) samt 264, 320 och 335 §§ ävensom 336 § 1 och 2 mom. sådana de lyder i nämnda lag av den 2 maj 1972, samt

fogas till lagen en ny 51 a §, till 275 §, sådan den lyder delvis ändrad genom nämnda lag av den 29 juni 1984, ett nytt 3 mom., till 286 §, sådan den lyder i sistnämnda lag ett nytt 4 mom., till 312 §, sådan den lyder delvis ändrad genom nämnda lagar av den 2 maj 1972 och av den 31 januari 1975, nya 2 och 3 mom. och till den ändrade 340 d §, sådan den lyder i nämnda lag av den 29 juni 1984, ett nytt 4 mom. samt till lagen nya 314 a och 348 a—348 d §§ som följer:

Gällande lydelse

51 §

Över allt, som försiggår vid skiftesförrättning, skall föras protokoll.

Föreslagen lydelse

51 §

Vid en skiftesförrättning skall föras protokoll. I protokollet antecknas sakägarnas yrkanden, innehållet i övriga utsagor samt överenskommelser, förrättningsmännens avgöranden och andra frågor av betydelse för förrättningen, om de inte framgår av någon annan handling som gäller förrättningen. Protokollet och övriga handlingar som har upprättats vid förrättningen undertecknas av förrättningsingenjören.

51 a §

Vid en förrättning skall de avgöranden och överenskommelser som har träffats läggas fram för sakägarna.

Gällande lydelse

Av sakägare i samband med skifte träffad överenskommelse skall för att vara giltig undertecknas av sakägarna eller av personer, som vid förrättningssammanträde enhälligt valts av sakägarna, eller ock godkännas av sakägarna vid förrättningssammanträde. *Godkännandet skall antecknas i protokollet. Överenskommelsen skall intagas i eller fogas till protokollet.*

Godkänna de närvarande sakägarna förrättningsmännens beslut i fråga, som eljest borde underställas jorddomstolen för avgörande, skall sådant godkännande antecknas i protokollet.

58 §

Har förrättning ej utlysts och anmäler den som sökt förrättningen skriftligen till lantmäteribyrån att han återtager sin ansökan, skall lantmäteribyrån återkalla sitt förrättningsförordnande. Förrättning, varom förordnande utfärdats utan att den sökts av sakägare, må ej återkallas utan tillstånd av lantmäteristyrelsen.

Uteblir den som sökt förrättning från första sammanträdet utan att anmäla laga förfall eller anhåller han vid första sammanträdet, att förrättning icke skall hållas, skall förrättningen inställas, såframt ingen sådan sakägare, som själv skulle ha kunnat anhängiggöra förrättningen, yrkar dess verkställande.

Då förrättning angår för lägenheter samfällt område eller två eller flera gemensamt tillhörig

Föreslagen lydelse

Protokollet och övriga handlingar som gäller förrättningen skall finnas tillgängliga för sakägarna inom 14 dagar från den dag då förrättningen avslutades, om en sakägare så yrkar vid förrättningen, eller inom ovan nämnda tid efter yrkandet, om det framställs sedan förrättningen har avslutats.

Om förrättningsmännens beslut får överklagas särskilt medan förrättningen pågår eller beslutet skall underställas jorddomstolen, skall protokollet och övriga handlingar, till den del de gäller beslutet, finnas tillgängliga för sakägarna inom 14 dagar från beslutsdagen.

52 §

En överenskommelse som har träffats mellan sakägarna i samband med ett skifte skall för att vara giltig undertecknas av sakägarna eller av personer som dessa enhälligt har valt vid ett förrättningssammanträde eller godkännas av sakägarna vid ett sådant.

55 §

(upphävs)

58 §

Har förrättning inte utlysts och anmäler den som sökt förrättningen skriftligen att han återtar sin ansökan, skall lantmäteribyrån återkalla sitt förrättningsförordnande. *Ett förordnande som gäller en förrättning, om vilken förordnande utan ansökan har utfärdats på initiativ av en myndighet, återkallas på framställning av samma myndighet.*

Anhåller den som sökt förrättning, vid det första sammanträdet om att förrättningen inte skall hållas, skall denna inställas, om ingen sådan sakägare som själv skulle ha kunnat anhängiggöra förrättningen yrkar att den verkställs.

70 §

Då förrättningen gäller en fastighet eller ett visst område som tillhör flera gemensamt och

Gällande lydelse

fastighet och det vid förrättningen inte är fråga om skifte av området eller fastigheten, får kallelsebrevet för dess vidkommande tillställas en av delägarna eller ägarna, eller syssloman, god man eller ombud som tillsatts för förvaltningen av det samfällda området, eller medlem av kommission eller förvaltningsnämnd som handhar dess förvaltning.

Förrättnings första sammanträde anses ha tillkännagetts på behörigt sätt, om ovan avsett brev minst 14 dagar före sammanträdet såsom rekommenderat inlämnats för postbefordran eller tillkännagivandet publicerats minst 14 dagar före sammanträdet.

73 §

Avser förrättningen staten eller församling tillhörig eller av dessa innehavd lägenhet eller jord- eller vattenområde, skall förrättningsingenjören minst två veckor förut om tidpunkten för förrättningens början och platsen därför underrätta den myndighet, vilken handhar vården eller tillsynen av den lägenhet eller det område, som förrättningen berör.

75 §

Har förrättning tillkännagivits på sätt ovan är stadgat, utgör ej sakägares frånvaro eller allmänt ombuds uteblivande hinder för förrättningens verkställande, såframt ej annat följer av 58 § 2 mom.

89 §

Gränsar skifteslag likväl till samfällad tilländning eller samfällt vattenområde av ringa värde och vore rågång till denna del icke ändamålsenlig med beaktande av kostnaderna därför, behöver sådan icke förrättas, försåvitt icke tvister råder om rans sträckning.

95 §

Besvär över beslut, varigenom omkretsrågång förklarats obehövlig, må icke utgöra hinder för förrättningens fortsättande.

96 §

Förrän av omkretsrågång eller ägobyte föranledd tvist avgjorts och avgörandet vunnit laga kraft, må förrättningsmännen icke fatta beslut

Föreslagen lydelse

det vid förrättningen inte är fråga om skifte av fastigheten, räcker det att kallelsebrevet tillställs en av delägarna. Om förrättningen gäller ett samfällt område och det inte är fråga om skifte av området eller om sådan skifteskomplettering som avses i 231 § 1 mom. 1, 2 eller 3 punkten, tillställs kallelsebrevet delägarlaget med iakttagande av 26 § lagen om samfälligheter (758/89).

Förrättnings första sammanträde anses ha tillkännagetts på behörigt sätt, om det ovan nämnda brevet minst 14 dagar före sammanträdet har postats eller på något annat sätt tillställts sakägaren eller om tillkännagivandet har publicerats minst 14 dagar före sammanträdet.

73 §

(upphävs)

75 §

Har en förrättning tillkännagetts så som stadgas ovan, utgör inte en sakägares frånvaro hinder för att förrättningen verkställs.

(2 mom. upphävs)

95 §

(upphävs)

96 §

(upphävs)

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

om gradering, hävdebeskrivning, delningsgrund och skiftesförslag.

Omkretrsåtgång i samband med nyskifte, som avser klyvning av lägenheter, skifte av fristående samfällt område och klyvning samt frivilligt ägobyte, må dock slutföras samtidigt med förrättningen i övrigt, om de tillstådesvarande sakägarna därtill samtycka. Anföras besvär över omkretrsåtgång och ägobyte, som så verkställts, och förordnar rätten om ändring däri, skall vad i 244 § är stadgat angående förfarandet vid rättelse av påträffat fel i lantmäteriförrättning äga motsvarande tillämpning.

106 §

Hävdebeskrivningen skall föredragas för sakägarna och underskrivas av förrättningsmännen.

106 §

(2 mom. upphävs)

126 §

Antalet av lägenhets skiften skall inskränkas till tre eller, om det av särskilda orsaker är påkallat, till sex. Om oundgängliga skäl det kräva, må lägenhet tilldelas ett större antal skiften, med iakttagande härvid av stadgandena i 140 § och 307 § 4 mom.

Såsom skilda skiften räknas ej område, som undantagits för gemensamt eller viss lägenhets särskilda behov, ej heller små holmar. Såsom skilda ägoskiften räknas ej heller ägor, som åtskiljas av smal vattenled, järnväg eller allmän väg, om färdsel dem emellan är ordnad på ändamålsenligt sätt.

(2 och 3 mom. upphävs)

140 §

Hava förrättningsmännen på grund av stadgandet i 126 § 2 mom. bestämt, att lägenhet skall tilldelas flere än sex skiften, och hava sakägarna godkänt skiftesförslaget, skall ärendet underställas lantmäterikontoret för avgörande. I lantmäterikontorets beslut må ändring icke sökas.

(upphävs)

140 §

141 §

Lantmäterikontor kan, då det finner det nödigt, bestämma, att skiftesförslag, innan det förelägges sakägarna, skall underställas kontoret för granskning.

(upphävs)

141 §

Gällande lydelse

141 a §

När skiftesförslaget vid nyskifte godkänts eller yrkande på ändring däri genom laga kraft vunnit åtgärd avgjorts, skall förrättningsingenjören översända förrättningshandlingarna till lantmäterikontoret för att *vid behov* till denna del *granskas samt* för att antecknas i jordregistret.

142 §

Sedan skiftesförslaget *behörigen* godkänts eller yrkande på ändring däri genom laga kraft vunnit åtgärd avgjorts, skola skiftesrarna *uppgås och rörläggas*.

172 §

Vid avslutningssammanträdet skall förrättningsingenjören hålla förrättningskartan och handlingarna tillgängliga för sakägarna samt om skiftet och dess utförande meddela de upplysningar, om vilka de anhålla. Sakägare äge ock rätt att på grund av kartorna och handlingarna teckna sig till minnes, vad de finna nödigt.

174 §

Innan en förrättning som inte underställts jorddomstolen antecknas i jordregistret, skall lantmäterikontoret kontrollera att förrättningen fyller de krav på reda och tillförlitlighet som bör ställas på lägenhetssystemet och registerverket.

Godkänns förrättningen inte vid kontrollen, skall lantmäterikontoret återsända ärendet till förrättningsingenjören för rättelse.

175 §

När förrättning vid granskning godkänts, skall den antecknas i jordregistret. Förrättning är lagständer då sådan anteckning skett.

Föreslagen lydelse

141 a §

När *vid nyskifte skiftesförslaget* har godkänts eller yrkande på ändring i det har avgjorts genom en *lagakraftvunnen* åtgärd, skall den till denna del antecknas i *jord- eller fastighetsregistret*.

142 §

När skiftesförslaget har godkänts eller yrkande på ändring i det har avgjorts genom en *lagakraftvunnen* åtgärd, skall skiftesrarna *uppgås*.

Rån skall bestämmas exakt och på ett bestående sätt utmärkas i terrängen. Råns sträckning behöver dock inte märkas ut på stadsplane- och byggnadsplaneområden samt av särskilda skäl på andra ställen, om utmärkningen inte är nödvändig för att fastighetsindelningen skall vara tydlig och ägaren till lägenheten inte fordrar att rån märks ut. Om det finns en tydlig naturlig rå, behöver den inte heller märkas ut i terrängen.

172 §

(upphävs)

174 §

(upphävs)

175 §

En förrättning över vilken inte har anförts besvär antecknas i jord- eller fastighetsregistret efter besvärstidens utgång. Förrättningen har vunnit laga kraft då denna anteckning har gjorts.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

182 §

Avskiljs något annat område än ett strömfallsområde från två eller flera lägenheter genom styckning, skall skriftligt samtycke till styckningen av inteckningshavarna föreligga. *Motsvarar det summariskt beräknade graderingsvärdet för det samfällda område som avskiljs högst tre procent av de lägenhetens sammanlagda summariska graderingsvärde från vilka området avskiljs, eller belastas lägenheterna av gemensamma inteckningar eller har inteckning fastställts endast i en lägenhet, behövs dock inte samtycke av inteckningshavarna. Samtycke behövs inte heller då det samfällda område som skall avskiljas har överlåtits i den ordning som stadgas i lagen om vissa slag av samfälligheter och därmed jämförliga förmåner (204/40).*

188 §

Vid styckning av område skall dess rå uppgås och rörläggas, därest ej området begränsas av tydliga naturliga råskillnader eller utgöres av fristående, rörlagt skifte. Rågängen skall utföras enligt jordägarens anvisning eller, om visst område är överlåtet, enligt överlåtelsehandling och annan tillgänglig utredning.

Gränsar ett område, som skall avskiljas till lägenhetens omkretsra, vars sträckning är oviss, skall denna i stadgad ordning uppgås, försåvitt icke av 89 § 2 mom. annat följer.

189 §

Ej må ny lägenhet, som skall bildas genom styckning, bestå av flere än tre ägoskiften, mindre holmar och för lägenhetens särskilda behov avskilt område oräknade. Dock må, om särskilda skäl det påkalla och lämplig skiftesläggning det medger, till ny lägenhet kunna hänföras högst fem skiften.

193 §

Vid styckning skall upprättas, jämte förrättningskarta och protokoll, även styckningsinstrument, som utvisar hur styckningen verkställts. *I fall av behov skall jämväl upprättas hävdebeskrivning samt värderingsinstrument över ersättningar och utflyttningskostnader.*

194 §

Vad för skiftesförrättningar stadgas om

Avskiljs något annat område än ett strömfallsområde från två eller flera lägenheter genom styckning, skall inteckningshavarnas skriftliga samtycke till styckningen föreligga. Belastas lägenheterna av gemensamma inteckningar eller har inteckning fastställts i endast en lägenhet, behövs dock inte samtycke av inteckningshavarna. Samtycke behövs inte heller då det område som skall avskiljas är ett samfällt område eller en del av ett sådant område.

188 §

Vid styckning av ett område skall dess rå gås upp. Råns sträckning skall bestämmas enligt jordägarens anvisningar eller, om ett visst område har överlåtits, enligt överlåtelsehandling och annan tillgänglig utredning.

Gränsar ett område som skall avskiljas till lägenhetens omkretsra och är dess sträckning oviss, skall denna i föreskriven ordning gås upp.

189 §

(upphävs)

193 §

Vid styckning skall upprättas ett protokoll samt vid behov en karta och ett styckningsinstrument.

Protokollet eller styckningsinstrumentet skall utvisa hur lägenheterna har bildats vid styckningen.

194 §

Vad som för skiftesförrättningar stadgas om

Gällande lydelse

avskiljande av samfällda skiften, servitut, råskillnaders utstakning och rörläggning samt utflyttningskostnader, likvider, avslutande av förrättning, meddelande av besvärundervisning och *granskning av förrättningen* ävensom förfarandet över huvud, äger tillämpning även vid styckning, försåvitt ej annorlunda är stadgat.

196 §

Styckningsförrättning, som alla sakägare med sina underskrifter godkänt, må *granskas* och antecknas i jordregistret utan inväntande av besvärstidens utgång.

211 §

Förutsättning för ägobyte är ock, att vid förrättningen de allmänna stadgandena i denna lag, som angå ägoskiftens *antal och form* samt regleringen av vägar och diken ävensom annan ändamålsenlig användning av ägor, kunna iakttagas.

226 §

Rå skall uppgås *och utmärkas* så, att dess sträckning varder tydligt angiven. *Råmärkena böra göras varaktiga.*

228 §

Vad om förfarande vid skiftesförrättningar är stadgat lände, där ej annat är stadgat, till efterrättelse jämväl beträffande rågång. Desslikes skall därvid lända till efterrättelse vad i 216 § 2 mom. är stadgat.

240 §

Då lägenhet bildas av fristående område, som icke tidigare hör till lägenhet och icke är en fristående tillandning, böra, såvida icke annorstädes annorlunda föreskrives, stadgandena i 256 § iakttagas. Detsamma gäller fogande av ett dylikt område till en tidigare förefintlig lägenhet.

244 §

Förordnas det på grund *av granskning eller besvär* att vid lantmåteriförrättning begånget

Föreslagen lydelse

avskiljande av samfällda skiften, servitut, råskillnaders utstakning och rörläggning samt utflyttningskostnader, likvider, avslutande av förrättning, meddelande av besvärundervisning och förfarandet över *huvudtaget skall även tillämpas* vid styckning, *om inte något annat stadgas.*

196 §

En styckningsförrättning som alla sakägare har godkänt med sina underskrifter kan antecknas i jordregistret eller fastighetsregistret *innan besvärstiden har gått ut.*

En förutsättning för ägobyte är *också* att de allmänna *stadganden* i denna lag som *angår* regleringen av *en ändamålsenlig användning* av ägor *kan iakttagas vid förrättningen.*

226 §

En rå skall gås upp så att dess sträckning *blir* tydligt angiven.

228 §

Vad *som stadgas om förfarandet* vid skiftesförrättningar *tillämpas också på rågång, om inte något annat stadgas. I fråga om förrättningsmännen vid rågång iakttagas dock vad som stadgas om förrättningsmän vid styckning. Likaså skall vid rågång iakttagas* 216 § 2 mom.

240 §

Då *en lägenhet bildas* av ett fristående *område* som *inte sedan* tidigare hör till en lägenhet och *inte* är en fristående tillandning, *skall* 256 § *iakttagas, om inte något annat stadgas.* Detsamma gäller fogande av ett dylikt område till en tidigare förefintlig lägenhet. *Den lägenhet som bildas skall i sin helhet finnas i samma kommun.*

244 §

Bestäms det på grund av besvär att *ett fel som har begåtts* vid en lantmåteriförrättning

Gällande lydelse

fel skall avhjälpas eller att det skall rättas vid förrättning som avses i 286 §, men skulle dess avhjälpande eller rättande genom ändring av förrättningen komma att föranleda kostnader och olägenheter som uppenbart ej skulle stå i rätt förhållande till nyttan därav, kan det i stället för avhjälpande eller rättande av felet vid förrättning förordnas att vederlag i pengar skall betalas.

251 §

Lägenhet, som bildas av tillandning, skall i sin helhet vara belägen inom samma kommuns område. Den får, smärre holmar oräknat, omfatta högst så många ägoskiften som lägenhet, bildad genom skifte.

256 §

I fråga om förrättningsmännen, förrättningens avslutande, meddelande av besvärsondervisning samt granskning av förrättningen och dess antecknande i jordregistret gäller, vad om styckning i motsvarande delar är stadgat.

263 §

Delägare i förrättning är, om ej annorstädes annorlunda är stadgat, skyldig att vid förrättningen bekosta:

1) arvoden, dagtraktamentena och resekostnadsersättningarna för handräckningsmanskap, gode män, i 50 § 1 mom. nämnda sakkunniga samt sysslomän;

2) utgifterna för anskaffning av de handlingar som., i enlighet med vad därom genom förordning stadgas, skola företes då förrättning sökes, såframt de av anskaffningen av handlingarna föranledda utgifterna ej ingår i den i 2 mom. avsedda lantmäterivgiften;

3) sammanträdes- och arbetsrum för förrättningen;

4) transporterna av förrättningsingenjören och hans biträden samt i 1 punkten avsedda personer inom förrättningsområdet;

5) utgifterna för utmärkande av rå och för kartläggningsslinjer; samt

6) utgifterna för terrängmärken vid kartläggning av ägor med hjälp av flygbilder.

Angående lantmäterivgift, som för lantmäteriförrättning uppbäres till staten, är särskilt stadgat.

Föreslagen lydelse

skall avhjälpas eller att det skall rättas vid en förrättning som avses i 286 § eller tas felet upp för avhjälpande vid ett förrättningsammanskräde som avses i 348 c § 2 mom., men skulle dess avhjälpande eller rättande genom ändring av förrättningen komma att medföra kostnader och olägenheter som uppenbart inte skulle stå i rätt förhållande till nyttan därav, kan det i stället för avhjälpande eller rättande av felet bestämmas att vederlag i pengar skall betalas.

251 §

En lägenhet som bildas av en tillandning skall i sin helhet finnas i en och samma kommun.

256 §

I fråga om förrättningsmännen, förrättningens avslutande, meddelande av besvärsondervisning samt antecknande av förrättningen i jordregistret eller fastighetsregistret gäller vad som i motsvarande delar stadgas om styckning.

263 §

Förrättningskostnaderna omfattar förrättningsutgifter och lantmäterivgift.

Förrättningsutgifterna består av

1) arvoden, ersättningar och kostnader som beror på anlåtande av handräckningsmanskap, gode män, sakkunniga som nämns i 50 § 1 mom. och sysslomän,

2) ersättningar och kostnader för anskaffning och användning av utrustning och arbetsredskap som behövs för utmärkning av rå och för andra arbeten i terrängen,

3) utgifter för användning av sammanträdes- och arbetsrum samt

4) andra liknande ersättningar och kostnader som följer av förrättningen och inte ingår i lantmäterivgiften.

Förrättningsutgifterna skall betalas av sakägarna, om inte något annat stadgas. Om en sakägare i förrättningen inte skaffar eller utför vad som åligger honom enligt 346 § och förrättningsingenjören skaffar eller utför det för honom, betalas utgifterna för detta i förskott av statens medel eller, om förrättningsingenjören är

Gällande lydelse

Ovan i 1 mom. avsedda utgifter och i 2 mom. åsyftad lantmäteriaavgift benämnas i denna lag förrättningskostnader.

264 §

Grunderna för bestämning av gode männen arvode samt dem tillkommande resekostnadsersättning och dagtraktamente fastställas av lantmäteristyrelsen på framställning av vederbörande lantmäterikontor.

269 §

I kostnaderna för rågångsförrättning skall rågrannarna, om de inte kommer överens om annat, delta med hälften var eller, om flera lägenheter stöter till den uppgångna rån, i förhållande till längden av varje lägenhets uppgångna rå. Har överenskommelse om fördelningen av kostnaderna inte träffats och skulle det, med beaktande av de åtgärder som vidtagits vid rågången, för någon rågrannes vidkommande vara oskäligt att delta i kostnaderna, är denne inte skyldig att göra detta.

275 §

Har förrättning till följd av felaktigt förfarande vid förrättningen återförvisats för att rättas vid ny handläggning, betalas sådana kostnader, som avses i 263 § 1 mom. och som föranleds av den nya handläggningen, av statens medel.

Föreslagen lydelse

en fastighetsingenjör, av kommunens medel allteftersom de uppkommer. De betalda förrättningsutgifterna skall ersättas staten eller kommunen i samband med indrivningen av lantmäteriaavgiften och med iakttagande av vad som stadgas om indrivning av lantmäteriaavgift.

Om lantmäteriaavgiften stadgas särskilt.

264 §

Till gode män betalas arvode och ersättningar enligt de grunder som gäller för kommunens förtroendevalda.

269 §

I kostnaderna för en rågångsförrättning skall rågrannarna, om de inte kommer överens om något annat, delta med hälften var eller, då flera lägenheter finns vid den uppgångna rån, i förhållande till längden av varje lägenhets uppgångna rå. Har överenskommelse om fördelningen av kostnaderna inte träffats och skulle det, med beaktande av de åtgärder som vidtagits vid rågången, för någon rågrannes vidkommande vara oskäligt att kräva att han deltar i kostnaderna, är inte skyldig att göra detta. Med avvikelse från vad som ovan är rågrannar dock inte utan särskild orsak skyldiga att delta i förrättningskostnaderna för en rågång som sker i samband med styckning eller klyvning.

Utöver vad som på andra ställen stadgas om betalning av förrättningskostnader av statens medel betalas vid en förrättning för vilken ingen lantmäteriaavgift påförs, förrättningsutgifterna slutligt av statens medel eller, om förrättningsingenjören är en fastighetsingenjör, av kommunens medel. Om lantmäteriaavgiften uppbärs till nedsatt belopp i andra fall än sådana som avses i 4 § 3 mom. lagen om lantmäteriaavgift eller om lantmäteriaavgift till någon del inte påförs, betalas förrättningsutgifterna slutligt av statens eller kommunens medel i samma proportion som lantmäteriaavgiften.

Om förrättningsförordnandet återkallas på sökandens begäran, skall denne betala kostnaderna för de åtgärder som har vidtagits på grund av ansökningen.

Gällande lydelse

277 §

Kan delägare i förrättningen icke anskaffa eller utföra vad honom enligt 346 § åligger, äger förrättningsingenjören rätt att anskaffa eller utföra det. Utgifterna hänförs ävensom kostnaderna för anlåtade av nedan i 346 § 1 mom. avsedda mätkarlar, som stå i arbetsförhållande till staten erläggas i förskott av statsmedel, och de återindrivas till staten hos de betalningskyldiga till fullt belopp. Angående indrivningen av dem gäller vad i 2 mom. är stadgat.

Föreslagen lydelse

277 §

(1 mom. upphävs)

286 §

Har vid registrerad förrättning begåtts mättings- eller räknefel, eller skriv- eller anteckningsfel som inverkat på sakägares rättigheter eller skyldigheter, och kan felet ej anses vara obetydligt, kan lantmäterikontoret på ansökan av sakägare eller självmant förordna om förrättning för rättande av felet. Kostnaderna för förrättningen betalas av statens medel, och angående den gäller annars i tillämpliga delar vad som är stadgat om skifteskomplettering. Ansökan om rättande av fel skall göras eller rättelse anhängiggöras av lantmäterikontoret inom fem år från det att förrättningen registrerades.

Föreligger i de handlingar som rör en registrerad förrättning annat än i 1 mom. nämnt skriv-, antecknings- eller räknefel eller är i jordregistret gjord anteckning felaktig eller bristfällig, kan lantmäterikontoret genom sitt beslut rätta det efter att vid behov ha berett dem vilkas rättigheter eller skyldigheter rättelsen kan påverka tillfälle att bli hörda.

Har vid registrerad förrättning begåtts mättings- eller räknefel, eller skriv- eller anteckningsfel som inverkat på sakägarens rättigheter eller skyldigheter, och kan felet inte anses vara obetydligt, kan lantmäteribyrån på ansökan av sakägaren eller på framställning av den som för fastighetsregistret eller jordregistret förordna om förrättning för rättande av felet. Kostnaderna för förrättningen betalas av statens medel, och angående den gäller annars i tillämpliga delar vad som stadgas om skifteskomplettering. Ansökan om rättande av fel eller av den som för fastighetsregistret eller jordregistret gjord framställning om förrättning för rättande av felet skall inlämnas inom fem år från det att förrättningen registrerades.

Finns i de handlingar som rör en registrerad förrättning något annat fel än ett i 1 mom. nämnt skriv-, antecknings- eller räknefel, kan kartverks- eller dataservicebyrån genom sitt beslut rätta felet efter att vid behov ha berett dem på vilkas rättigheter eller skyldigheter rättelsen inverkar tillfälle att bli hörda.

När en oriktig eller bristfällig uppgift i jordregistret rättas eller till registret fogas en uppgift som saknas, skall tillämpas vad som i fastighetsregisterlagen (392/85) stadgas i fråga om fastighetsregister.

307 §

Ha förrättningsmännen med stöd av 126 § 2 mom. förordnat, att lägenhet skall tilldelas flera än sex skiften, skall jorddomstolen, då förrättning jämlikt 1 mom. 2 och 3 punkterna underställes dess prövning, även handlägga frågan om skiftenas antal.

(5 mom. upphävs)

Gällande lydelse

308 §

Beslut, som förrättningsmännen vid i 231 § avsedd skifteskomplettering fattat om förutsättningarna för förrättningen och dess omfattning, skall, om det icke godkänts av sakägare, av förrättningsingenjören underställas jorddomstolens prövning, utom då det förordnats, att förrättningen skall inställas.

312 §

Sakägare, som är missnöjd med förrättningsmännens före förrättningens avslutande fattade beslut eller med av dem verkställd åtgärd, får däri söka ändring genom besvär, då beslutet eller åtgärden angår:

5) omkretsrågång och ägobyte, som utförts i samband med skifte, eller förklaring, att sådan åtgärd icke är av behovet påkallad;

314 §

Besvär skall anföras skriftligen och besvärsskriften inlämnas till lantmäterikontoret senast den trettonde dagen efter den då förrättningen förklarades avslutad eller det överklagade beslutet gavs. I fall som avses i 312 § 10 punkten skall besvär anföras inom samma tid, räknat från hindrets upphörande, dock alltid innan tiden för anförande av besvär över förrättningen gått till ända.

Besvärsskrift kan på ändringssökandens egen risk inom stadgad tid tillställas lantmäterikontoret även såsom betald postförsändelse eller med bud.

Föreslagen lydelse

308 §

(upphävs)

(1 mom. 5 punkten upphävs)

Under pågående förrättning får ändring sökas särskilt även i ett avgörande vilket gäller en rågång eller ett ägobyte som har utförts i samband med förrättningen eller vilket gäller förkastande av ett yrkande om en sådan åtgärd, om förrättningsingenjören anser det vara ändamålsenligt att tillåta att ändring söks medan förrättningen pågår.

När ändring med stöd av 1 eller 2 mom. har sökts i förrättningsmännens beslut, får vid förrättningen inte vidtas åtgärder på vilka det beslut som meddelas med anledning av besvaren kan inverka. Jordrättsdomaren kan dock på framställning av förrättningsingenjören innan besvärssaken avgörs bestämma att förrättningen får fortsätta även i fråga om sådana åtgärder.

314 §

Besvär skall anföras skriftligen och besvärsskriften lämnas till lantmäteribrån senast den trettonde dagen efter den då förrättningen förklarades avslutad eller det överklagade beslutet gavs. I fall som avses i 312 § 10 punkten skall besvär anföras inom samma tid, räknat från hindrets upphörande, dock alltid innan tiden för anförande av besvär över förrättningen har gått till ända.

Besvärsskriften kan på ändringssökandens egen risk inom föreskriven tid tillställas lantmäteribrån även såsom betald postförsändelse eller med bud.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

314 a §

Saknas i besvär som inom föreskriven tid har tillställts jorddomstolen någon uppgift eller bilaga som avses i ett gällande stadgande, är besvärsskriften inte undertecknad eller är besvären annars behäftade med någon brist, skall jordrättsdomaren bereda den som anfört besvären tillfälle att inom skälig tid avhjälpa bristen, om den inte är så obetydlig att den inte behöver avhjälpas.

Har ändringssökanden inte, trots att han enligt 1 mom. har beretts tillfälle därtill, avhjälpt bristen och är besvären så bristfälliga att ärendet inte kan avgöras på grundval av dem, skall besvären avvisas.

Av särskilda skäl får en sakägare vars besvär också efter komplettering är bristfälliga på det sätt som nämns i 1 mom., beredas nytt tillfälle att komplettera dem.

316 §

Vid avkunnandet av beslut som under pågående förrättning särskilt får överklagas skall förrättningsingenjören meddela, huru den, som är missnöjd med beslutet, har att förfara för utverkande av ändring däri. Vid avslutande av förrättning skall förrättningsingenjören uppläsa och till sakägarna gemensamt lämna besvärsum-
 undervisning, som innehåller uppgift om förrättningsmännens åtgärd samt huru besvär däröver skola anföras, ävensom upplysning om allmänna ombud, där sådana funnits. Äskar sakägare för sig särskild besvärsumundervisning, utförde förrättningsingenjören sådan åt honom.

318 §

Är det uppenbart att till jorddomstols kansli inkomna besvär inte faller under jorddomstolens behörighet, att de anförts för sent, att förutsättningar för underställning av ärendet inte funnits eller att annan rättegångsförutsättning saknas, avgörs saken av jordrättsdomaren ensam. Jordrättsdomarens beslut påtecknas handlingarna, vilka återställs till den som anfört besvären eller, i underställt ärende, till förrättningsingenjören. Beslutet skall alltid delges lantmäterikontoret och i besvärssärende, om förrättningen inte slutförts, även förrättningsingenjören, som vid förrättningssammanträde skall föredra det för de övriga sakägarna, vilka då skall anses ha fått del av beslutet.

316 §

När förrättningsingenjören avkunnar ett beslut som får överklagas särskilt under pågående förrättning, skall han meddela hur den som är missnöjd med beslutet skall förfara för att få beslutet ändrat. När förrättningen avslutas skall förrättningsingenjören upplysa sakägarna om rätten att söka ändring och till dem gemensamt lämna en besvärsumundervisning som innehåller uppgift om förrättningsmännens åtgärd samt om hur besvär över den kan anföras. Om en sakägare för sig begär en särskild besvärsumundervisning, skall förrättningsingenjören lämna honom en sådan.

318 §

Är det uppenbart att besvär som kommit till jorddomstolens kansli inte faller under jorddomstolens behörighet, att de anförts för sent, att förutsättningar för underställning av ärendet inte har funnits eller att någon annan rättegångsförutsättning saknas, avgörs saken av jordrättsdomaren ensam. Beslutet tecknas på handlingarna, vilka återställs till den som anfört besvären eller, i ett underställt ärende, till förrättningsingenjören. Det skall alltid delges lantmäteribyran och i ett besvärssärende, om förrättningen inte har slutförts, även förrättningsingenjören, som vid förrättningssammanträdet skall föredra det för de övriga sakägarna, vilka då skall anses ha fått del av beslutet.

Gällande lydelse

320 §

Jorddomstolens sammanträde skall tillkännagivas genom kungörelse på *kommunens anslagstavla* och i en eller tvenne tidningar, vilka äga spridning på orten, minst fjorton dagar före sammanträdet. *Lantmäterikontoret* och förrättningsingenjören samt *de offentliga ombuden* skola därom av jordrättsdomaren underrättas genom tjänstebrev, som minst fjorton dagar före sammanträdet rekommenderat inlämnats för postbefodran. På samma sätt skall ändringssökanden underrättas om sammanträdet, såvida hans adress är känd.

321 §

Sedan rätten på stadgat sätt sammankallats, skall underställt ärende handläggas, utan avseende å sakägares eller *allmänt ombuds* utvaro.

326 §

Har lantmåteriförrättning hänskjutits till jorddomstolens prövning, skall domstolen, även om yrkande därom icke framställts, verkställa i 174 § nämnda granskning.

333 §

Den som ej nöjes åt utslag, som jorddomstol avkunnat i andra än i 332 § omförmälda ärenden, skall vid äventyr av talans förlust anmäla missnöje därmed, muntligen eller skriftligen, hos jordrättsdomaren eller skriftligen hos lantmäterikontoret inom åtta dagar från den dag utslaget avkunnades, sagda dag inräknad. Angående befodran av missnöjesanmälan till jordrättsdomaren genom bud eller med posten gäller vad i lagen om insändande av vissa handlingar till domstolar (248/65) är stadgat.

Ändring skall sökas hos högsta domstolen genom skriftliga besvär. Besvärsskriften skall av ändringssökanden eller hans lagligen befullmäktigade ombud jämte jorddomstolens utslag samt, om förlängning av besvärstiden beviljats, beslutet om förlängningen inges till lantmäterikontoret senast den sextionde dagen efter den då jorddomstolens utslag avkunnades. Missnöjesanmälan och besvärsskriften får ändringssökanden på egen risk tillställa lantmäterikontoret även såsom betald postförsändelse eller med bud.

Föreslagen lydelse

320 §

Jorddomstolens sammanträde *tillkännages minst fjorton dagar före sammanträdet* genom kungörelse i en eller två tidningar som har spridning på orten. *Jordrättsdomaren skall underrätta förrättningsingenjören om sammanträdet* genom tjänstebrev som *skall postas* minst fjorton dagar före detta. På samma sätt skall *sammanträdet meddelas* ändringssökanden *samt andra sakägare i förrättningen vilkas rätt berörs av besvären eller som har begärt att bli underrättad, om deras adresser är kända.*

321 §

Sedan *domstolen* har sammankallats på *föreskrivet* sätt, skall ett underställt ärende *behandlas även om en sakägare är frånvarande.*

326 §

(upphävs)

333 §

Den som inte är nöjd med ett utslag som jorddomstolen har avkunnat i *något annat ärende än ett som nämns i 332 §*, skall *för att inte mista sin talan* anmäla missnöje, muntligen eller skriftligen hos jordrättsdomaren eller skriftligen hos *lantmäteribyrån* inom åtta dagar från den dag utslaget avkunnades, denna dag inräknad. *Om sändande* av missnöjesanmälan till jordrättsdomaren genom bud eller med posten gäller lagen om insändande av vissa handlingar till domstolar (248/65).

Ändring skall sökas hos högsta domstolen genom skriftliga besvär. Besvärsskriften skall av *sökanden* eller hans lagligen befullmäktigade ombud jämte jorddomstolens utslag samt, om förlängning av besvärstiden har beviljats, beslutet om förlängningen *lämnas till lantmäteribyrån* senast den sextionde dagen efter den då jorddomstolens utslag avkunnades. Missnöjesanmälan och besvärsskriften får ändringssökanden på egen risk tillställa *lantmäteribyrån* även såsom betald postförsändelse eller med bud.

Gällande lydelse

334 §

Den som är missnöjd med jordrättsdomares beslut i ärende som denne avgjort ensam och som inte angår jäv emot förrättningsman, får söka ändring däri hos högsta domstolen genom skriftliga besvär. Besvärsskriften skall av ändringssökanden eller hans lagligen befullmäktigade ombud vid äventyr att talan annars går förlorad jämte jordrättsdomarens beslut och därtill hörande handlingar inges till lantmäterikontoret senast den sextionde dagen efter den då ändringssökanden fick del av jordrättsdomarens beslut. Om sändande av besvärsskriften till lantmäterikontoret med posten eller med bud gäller på motsvarande sätt vad som är stadgat i 333 § 2 mom.

335 §

Visar sakägare, som anmält missnöje med jorrdomstolens utslag, under besvärstidens lopp laga hinder eller annat synnerligt skäl till att han ej inom stadgad tid kunnat anföra besvären, skall lantmäterikontoret på ansökan utsätta ny tid därför.

336 §

Ha besvär över jorrdomstolens utslag inkommit till lantmäterikontoret, skall kontoret sända besvärshandlingarna till vederbörande länsman, magistrat *eller ordningsrätt*, och dessa skola ofördröjligen meddela de sakägare som nöjts åt utslaget, att besvärshandlingarna under en månads tid hållas tillgängliga för dem. Dyligt meddelande kan jämväl ske genom kungörelse som bör tillkännagivas på sätt som om offentlig kungörelse stadgas. Sakägarna skola, vid äventyr att ej vidare bli hörda i målet, inom en månad efter det besvären sålunda delgivits dem, med anledning av besvären sålunda delgivits dem, med anledning av besvären ingiva förklaring till vederbörande myndighet, vilken skall sända den jämte besvärshandlingarna till lantmäterikontoret.

Sedan länsman, magistrat *eller ordningsrätt* återställt besvärshandlingarna jämte förklaring skola dessa av lantmäterikontoret tillställas förrättningsingenjören. Denne åligger att inom en månad från det handlingarna inkom avgiva utlåtande i saken till lantmäterikontoret, varefter kontoret översänder handlingarna och vid behov den vid jorrdomstolen tillkomna akten i målet till högsta domstolen.

Föreslagen lydelse

334 §

Den som är missnöjd med jordrättsdomarens beslut i *ett* ärende som denne avgjort ensam och som inte angår jäv mot *en* förrättningsman, får söka ändring däri hos högsta domstolen genom skriftliga besvär. Besvärsskriften skall av ändringssökanden eller hans lagligen befullmäktigade ombud *för* att talan *inte skall gå* förlorad jämte jordrättsdomarens beslut och därtill hörande handlingar inges till *lantmäteribrån* senast den sextionde dagen efter den då ändringssökanden fick del av jordrättsdomarens beslut. Om sändande av besvärsskriften till *lantmäteribrån* med posten eller med bud gäller 333 § 2 mom. på motsvarande sätt.

335 §

Visar *en* sakägare, som *har* anmält missnöje med jorrdomstolens utslag, under besvärstiden laga hinder eller något annat synnerligt skäl till att han inte inom *föreskriven* tid kunnat anföra *besvär*, skall *jordrättsdomaren* på ansökan *sätta ut en ny tid för honom*.

336 §

Har besvär över jorrdomstolens utslag *kommit* till *lantmäteribrån*, skall *brån* sända besvärshandlingarna till *en* *behörig stämningssman*. *Denne skall utan dröjsmål* meddela de sakägare som är nöjda med utslaget att besvärshandlingarna under en månad *hålls* tillgängliga för dem. *Saken kan även meddelas* genom *en* kungörelse, som då skall *anslås* på det sätt som *gäller* offentliga kungörelser. Sakägarna skall, vid äventyr att *inte* vidare bli hörda i målet, inom en månad efter att besvären sålunda har delgivits dem, med anledning av besvären inge en förklaring till *stämningssmannen*, vilken skall sända den jämte besvärshandlingarna till *lantmäteribrån*.

Sedan länsmannen eller magistraten återställt besvärshandlingarna jämte förklaring skall *lantmäteribrån* sända dem till förrättningsingenjören. Denne åligger att inom en månad från *handlingarnas ankomst* avge utlåtande i saken till *lantmäteribrån*. *Därefter skall brån sända* handlingarna, och vid behov jorrdomstolsakten i målet, till högsta domstolen.

Gällande lydelse

340 c §

Den som är missnöjd med ovan i 1 mom. avsett utslag av lantmäteribrån må söka ändring däri hos jorddomstolen genom skriftliga besvär. Besvärsskriften skall vid äventyr av talans förlust inlämnas till lantmäterikontoret senast *klockan tolv* den trettonde dagen från delfäendet av utslaget eller på ändringssökandens ansvar dit insändas inom sagda tid. Om ej annat visas i samband med besvären, anses ändringssökanden ha fått del av utslaget den sjunde dagen efter den dag, då utslaget under av honom uppgiven adress från lantmäteribrån inlämnats till posten.

340 d §

Lägenhet i statens ägo, vilken ej har andel i samfällda områden och i vilken in-teckningar ej är fastställda, kan införlivas med statens skogsmark. Ansökan om införlivande skall göras hos lantmäterikontoret, som skall avgöra ärendet genom sitt beslut. Angående beslut om införlivande skall behövliga anteckningar göras i jordregistret. I beslut om införlivande får ändring inte sökas genom besvär.

Servitut som har belastat lägenheten förblir efter införlivandet i kraft, medan servitut, med undantag av vägservitut, som stiftats till förmån för lägenheten upphör att gälla.

Visst område i statens ägo, med vilket ej följer andel i samfällda områden och i vilket in-teckningar ej är fastställda, kan införlivas med statens skogsmark. Införlivandet sker vid en förrättning som verkställs på ansökan och i fråga om vilken skall iaktas vad som är stadgat om styckning.

Föreslagen lydelse

340 c §

Den som är missnöjd med *ett sådant* utslag av lantmäteribrån som avses i 1 mom. får söka ändring i det hos jorddomstolen genom skriftliga besvär. Besvärsskriften skall vid äventyr av att talan går förlorad inges till lantmäteribrån senast den trettonde dagen från delfäendet eller på ändringssökandens ansvar sändas dit med posten inom nämnda tid. Om ingenting annat visas i samband med besvären, anses ändringssökanden ha fått del av utslaget den sjunde dagen efter den då lantmäteribrån postade utslaget till den adress som ändringssökanden uppgivit.

340 d §

En expropriationsenhet eller en lägenhet som ägs av staten, är fri från in-teckningar och inte har andel i samfällad skog kan införlivas med en statlig skogsmark. Ansökan om införlivande skall göras hos kartverks- och dataservicebyrån, som fattar beslut i saken. Om beslut om införlivande skall behövliga anteckningar göras i fastighets- eller jordregistret. I beslutet får ändring inte sökas genom besvär.

Servitut och med dem jämförbara nyttjanderätter som har belastat lägenheten eller expropriationsenheten förblir efter införlivandet i kraft, medan rättigheter av nämnda slag som har stiftats till förmån för den upphör att gälla, med undantag av vägservitut samt vägrätt som avses i lagen om enskilda vägar (358/62) och sådan rätt som avses i 13 § 2 mom. i nämnda lag.

Ett område i statens ägo kan införlivas med statlig skogsmark. Om förutsättningarna för ett införlivande gäller vad 1 mom. stadgar om införlivande av en lägenhet. Införlivandet sker vid en förrättning som verkställs på ansökan och i fråga om vilken i tillämpliga delar skall iaktas vad som stadgas om styckning.

När ett område som avses i 3 mom. har införlivats med en statlig skogsmark, skall den myndighet som besitter skogsmarken inom 30 dagar från det förrättningen antecknades i fastighets- eller jordregistret tillkännage införlivandet på kommunens anslagstavla under tre månader enligt vad som gäller offentliga kungörelser. De klanderarter som anges i 20 och 21 §§ lagen om lagfart och tiden för klander av

Gällande lydelse

340 f §

Expropriationsenheter som tillhör samma ägare, tjänar samma ändamål och finns i samma by kan med ägarens samtycke sammanslås genom beslut av lantmäterikontoret. *Enheter som hör till olika byar kan sammanslås endast av särskilt skäl.* I lantmäterikontorets beslut får ändring inte sökas genom besvär.

Lägenhet som inte har andel i samfällda områden och i vilken in-teckningar inte är fastställda kan införlivas med expropriationsenhet som tillhör samma ägare, tjänar samma ändamål och finns i samma by. Om införlivandet gäller i övrigt i tillämpliga delar vad som är stadgat i 340 d § 1 mom.

347 §

Kräver allmän fördel att storskifte, avvitrning av statens skogsmark, skattläggning, rågång eller skifteskomplettering verkställs och gör ingen sakägare ansökan därom, kan lantmäterikontoret förordna att dylik förrättning skall verkställas. Förrättningskostnaderna skall slutligt betalas med statens medel.

Föreslagen lydelse

fastighetsfång (86/30) börjar löpa vid utgången av den nämnda kungörelsetiden.

340 f §

Expropriationsenheter som tillhör samma ägare, tjänar samma ändamål och finns i samma *kommun* kan med ägarens samtycke sammanslås genom beslut av *kartverks- och dataservicebyrån*. I *byråns* beslut får ändring inte sökas genom besvär.

En lägenhet som är fri från in-teckningar och inte har andel i samfälld skog, kan införlivas med en expropriationsenhet som tillhör samma ägare, tjänar samma ändamål och finns i samma kommun. Vid införlivandet iakt-tas i övrigt i tillämpliga delar 340 d § 1 och 2 mom.

347 §

Kräver allmän fördel att *en förrättning som avses i denna lag* verkställs och gör ingen sakägare ansökan därom, kan lantmäteriby-rån *bestämma* att *förrättningen* skall verkställas. Förrättningskostnaderna skall slutligt betalas med statens medel.

348 a §

Om det sedan en förrättning har avslutats och innan den har antecknats i jord- eller fastighetsregistret framgår att ett beslut som fattats vid förrättningen grundar sig på en klart felaktig eller bristfällig utredning eller på uppenbart oriktig tillämpning av lag, kan det felaktiga beslutet undanröjas och ärendet avgöras på nytt (rättande av sakfel).

Framgår det sedan att en förrättning har avslutats innan den har antecknats i jord- eller fastighetsregistret att vid förrättningen har skett ett mätnings-, räkne-, skriv- eller anteckningsfel, skall felet rättas (rättande av skrivfel).

Är ett skrivfel till sin natur sådant att en rättelse enbart av detta skulle leda till ett oskäligt resultat för någon sakägare, får felet dock inte rättas, om det inte samtidigt i förrättningen företas sådana ändringar som rättelsen skulle kräva.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

348 b §

Beslut om upptagande av ett rättelseärende fattas av förrättningsingenjören på eget initiativ på yrkande av en sakägare eller på framställning av den som för fastighets- eller jordregistret.

I förrättningsingenjörens beslut om upptagande av ett rättelseärende får ändring inte sökas genom besvär.

348 c §

Skrivfel som avses i 348 a § 2 mom. rättas av förrättningsingenjören. En sakägare vars rätt berörs av rättelsebeslutet skall beredas tillfälle att bli hörd innan beslutet fattas.

Ett rättelseärende som gäller ett sakfel eller ett skrivfel som avses i 348 a § 3 mom. behandlas vid ett förrättningsammansammanträde där förrättningen tas upp på nytt till den del det är nödvändigt för rättande av felet.

Förrättningen kan tas upp på nytt, om de sakägare vilkas rätt berörs av rättandet samtycker eller att jordrättsdomaren så beslutar på framställning av förrättningsingenjören. För rättande av ett fel som utgör hinder för registrering av förrättningen får denna dock behandlas på nytt utan samtycke av sakägarna.

348 d §

Har besvär anförts över förrättningen, skall till jorddomstolen anmälas att ett rättelseärende har tagits upp.

En rättelse skall antecknas i förrättningshandlingarna och meddelas de sakägare vilkas rätt berörs av den.

Denna lag träder i kraft den 19 .

Lagen tillämpas i de ärenden som tas upp efter ikraftträdandet. I fråga om förfarandet tillämpas lagen även på förrättningar som har inletts innan den trädde i kraft.